

Vi skal gi tilgang til et bredt spekter av kilder og meninger og utsette publikum for synspunkter som utfordrer deres eget ståsted. JANNICKE RØGLER, side 3

Utviklingen bør få alarmklokkene til å ringe for oss som bibliotekarer. BRITT SANNE, side 6

Det ligg ein ganske sterk integritet i ein institusjon som har vore stabil i seks tusen år. Ein leiker ikkje med ein slik institusjon. JOACIM HANSSON, side 17

Bibliotekaren 04/19

TIDSSKRIFT FOR BIBLIOTEKARFORBUNDET

Treårig prosjekt om bibliotekarers kjernekompetanse:

VIL GJØRE BIBLIOTEKARER TIL MORGENDAGENS VEILEDERE

side 4

TEMA: FRAMTIDENS BIBLIOTEKARPROFESJON

Joacim Hansson:
– Utviklingen
krever
selvbevissthet av
bibliotekarene
side 12

Hvem skal
være med i BF
fremover?
Dette mener
lederen.
side 18

12

26

4

18

22

37

Innhold

04/19

Leder: En profesjon i endring	3
Vil skape morgendagens veiledere	4
Smått og stort fra biblioteksektoren og arbeidslivet	8
Intervju: Samfunnsklimaet krev sjølvmedvitne bibliotekarar	12
Medlemskriterier: Hvor går veien videre for BF?	18
Bibliotekarstudenter i praksis – en vinn-vinn-situasjon	22
Ny tjeneste på UiO: Chatbot-ene inntar universitetsbiblioteket	26
Elsebeth Tank: Fire nye måter å være bibliotek på	30
Øyeblikket: Parkour i fojaen	32
Etikk: Scenenekt eller dialog?	33
Går vi glipp av opplysende debatter i bibliotekene?	36
Utforsker digital formidling for barn i Bergen	37
Slik kan du skape en god høytlesningsstund	40
BF Forsikring: Vi gir deg gode råd – helt gratis!	42

ISSN 0804-4147 /
ISSN 1503-836x (online)

Bibliotekaren er Bibliotekarforbundets tidsskrift og utkommer med 4 nummer i året.

ANSVARLIG REDAKTØR
Embret Rognerød

Redaksjonens adresse
Postboks 431 Sentrum,
0103 Oslo

Telefon: 94836328
Epost:
embret.rognerod@bibforb.no

ABONNEMENT
Kr. 290 pr. år betales til BF's
konto 6039.05.64093.
Merk innbetalingen *Abonnement*.
Henvendelser om abonnement
rettes til BF's sekretariat:
bf@bibforb.no eller
tlf. 48 02 09 00.

ANNONSEPRISER
1/8 side kr. 1200
1/4 side kr. 2000
1/2 side kr. 3000
1/1 side kr. 4500

STILLINGSANNONSER
1/8 side 800
1/4 side kr. 1400
1/2 side kr. 2000
1/1 side kr. 3000
Mva. kommer i tillegg.

Det kan gis rabatt ved samlet bestilling av flere annonser. Alle henvendelser om annonser rettes til redaksjonen. (se over)

UTGIVELSESPLAN 2019
Nr: Deadline: Hos medl.:
1/2 17. april 30. april
3 28. august 11. september
4 27. november 11. desember

TRYKK
Merkur Grafisk AS, Oslo

FORSIDEN
Foto: Kristin Strøm og
Lotta H. Löthgren.

ANSVAR
Usignerte artikler står for
redaktørens regning.

En profesjon i endring

ENDRING ▸ Profesjon og profesjonsutøvelse er tema for dette nummeret av Bibliotekaren. Det er lenge siden bibliotekarer spilte rollen som portvoktere inn til eksklusiv informasjon. Digitaliseringen har for lengst forandret yrkesutøvelsen vår. Når også publiseringen av forskning nå åpnes mer og mer opp, må vi enda en gang finne nye måter å jobbe og drive veiledning på. Heldigvis er evnen til å gjenoppfinne oss selv og forbli relevante en av bibliotekarenes store styrker.

Utdanningen er selvfølgelig et viktig grunnlag, men det er i arbeidslivet, sammen med dyktige kollegaer, at vi virkelig får mulighet til å utvikle vår egen profesjonelle praksis. Det er også en mer omfattende, livslang læring som starter den dagen du forlater studentlivet og begynner i din første jobb.

De siste par årene har jeg lært mye om hvor lurt det er å være tillitsvalgt. Skoleringen du får i BF gjør deg mye tryggere i arbeidslivet og den gjør det også enklere å forstå arbeidslivets spilleregler. Dersom du i tillegg ønsker deg en lederstilling, er det å være tillitsvalgt en av de beste «lederskolene» du kan gå på. Når datoene for neste års tillitsvalgt skolering snart blir presentert, er mitt råd å melde seg på.

Prosjektet «Morgendagens veileder», som omtales i denne utgaven av Bibliotekaren, søker å peke ut en retning for referanse- og veiledningsarbeidet. Dette har alltid vært en viktig kjerneoppgave for bibliotekarer, men hvordan kan vi gjøre dette arbeidet relevant i en tid der folk flest tror de finner det de trenger på Google?

Bibliotekene nyter høy tillit i befolkningen. Dette fortrinnet må vi bli flinkere til å bruke i en verden som er preget av polarisering, falske nyheter og ekkokamre.

Vi skal gi tilgang til et bredt spekter av kilder og meninger, og utsette publikum for synspunkter som utfordrer deres eget ståsted. Bibliotekarer har en unik mulighet til å vise vei til kvalitetssikrede kilder. Dessverre er det i dag mange som ikke vet at bibliotekarer er eksperter på informasjonsinnhenting. Vi må bli bedre på å spre budskapet om at det er nettopp vi som i mange tilfeller kan gi folk balansert kunnskap om det de lurar på.

Dersom vi igjen skal løfte veiledning som en av våre viktigste oppgaver, må vi være trygge på egen fagkunnskap. For noen år siden var jeg med og utviklet kurset «23 offentlige ting». Formålet var å styrke bibliotekansattes kompetanse på de viktigste offentlige digitale tjenestene. «23 offentlige ting» er et eksempel på kunnskap alle som jobber med veiledning i folkebibliotek etter min mening må ha. Kurset oppdateres jevnlig, og du finner det sammen med andre e-læringskurs på bibliotekutvikling.no. Sistnevnte er i ferd med å utvikle seg til et viktig sted for kompetanseutvikling. Personvern og etikk er også en svært sentral del av veiledningsarbeidet: Jeg anbefaler våre «veiledende etiske retningslinjer for bibliotekansatte» som et godt utgangspunkt for diskusjon i alle bibliotek.

I november var jeg gjest på Utdanningsforbundets landsmøte. Profesjon og profesjonsutvikling er svært viktig for Utdanningsforbundet og får mye plass i deres forslag til politisk måldokument: Vi utdanner Norge 2020–2023.

Her slår de blant annet fast at de vil arbeide «for at medlemmene får en større arena for å drøfte faglige spørsmål...»

Foto: Eling Bergan

Også for oss i Bibliotekarforbundet er det viktig at medlemmene har en arbeidsplass hvor faglige spørsmål jevnlig diskuteres og hvor alle er opptatt av kontinuerlig utviklingsarbeid. Alle bibliotekarer må oppleve at de er en del av profesjonsfellesskapet og dette fellesskapet må bygge på både erfaring og forskning. Dette gjelder ikke minst for deg som jobber et sted der du er eneste bibliotekar. Bibliotekarforbundets mentorordning er et viktig tiltak for å utvikle og styrke profesjonsfellesskapet.

Forbundsleder Steffen Handals åpningstale på Utdanningsforbundets landsmøtet var preget av deres store satsing på en bærekraftig utvikling. I forslaget til målpolitisk dokument skriver Utdanningsforbundet:

Miljø- og klimaendringar krev satsing på utdanning, og Utdanningsforbundet skal arbeide for at utdanninga rustar barn og unge til å møte klimautfordringane og finne løysingar på desse. Utdanningsforbundet meiner at ein arbeidsstyrke med høg fagleg kompetanse og kjensle av ansvar for miljøet, er ein viktig føresetnad for at samfunnet skal kunne nå berekraftsmåla.

Disse setningene kunne også vært en del av Bibliotekarforbundets målprogram. Bibliotekarer har en viktig rolle i å spre kunnskap om klima- og miljøutfordringene og å ansvarliggjøre oss alle når det kommer til å finne løsninger. I sekretariatet har vi utviklet noen regler som skal sikre at vi får bærekraft inn som en del av den daglige tenkingen vår.

Til slutt vil jeg benytte anledningen til å takke for meg som forbundsleder. Over nyttår starter jeg opp i en ny stilling som den ene av to seksjonsledere i Viken fylkesbibliotek. Jeg vil savne de dyktige kollegaene i BF-sekretariatet, de tillitsvalgte og kontakten med medlemmene. Samtidig er jeg veldig trygg på at Bibliotekarforbundet vil klare seg veldig bra uten meg. Med Veronicha Angell Bergli som forbundsleder og den kompetansen som finnes i sekretariatet, styret og blant tillitsvalgte og medlemmer er Bibliotekarforbundet i de beste hender. 2020 blir et viktig år for BF, hvor det skal tas noen viktige retningsvalg, blant annet under landsmøtet i november. Jeg oppfordrer alle til å involvere seg og være med å påvirke. Den første muligheten er på fylkeslagenes årsmøter over nyttår ▾

TREÅRIG PROSJEKT HAR SETT PÅ
BIBLIOTEKARROLLEN I EN NY TID:

Vil skape morgendagens veiledere

Prosjektet «Morgendagens veileder» vil blåse liv i bibliotekarers kjernekompetanse. - Vi trenger å få formidlet hva bibliotekarer kan bidra med og å legge tilbudene bedre til rette for brukernes behov, sier prosjektleder Britt Sanne.

tekst
Embret Rognerød,
kommunikasjonsrådgiver
i Bibliotekarforbundet

Mange bibliotek har lyktes med å finne ut av hvordan de skal nå ut til flere. Statistikken for bibliotekbruk i 2018, viste økning både i utlån, besøk og arrangementer.

Men hvor mange bruker egentlig bibliotekarenes veiledningstjeneste? I prosjektet «Morgendagens veileder» har fire folkebibliotek, et fylkesbibliotek, et universitetsbibliotek og OsloMet – Institutt for arkiv, bibliotek og informasjonsfag sett nærmere på hvordan bibliotekarenes kjernekompetanse, referansespørsmål og kunnskapsinnhenting, kan børstes støvet av i en ny tid.

KARTLA BRUKERNES BEHOV

Som en del av prosjektet fikk de kartlagt befolkningens informasjons-behov og innhenting – med hjelp fra analysebyrået Opinion. Her kom det frem at kun gjen-

nomsnittlig seks prosent ser på biblioteket som et sted de vil innhente informasjon. Respondentene mente at fysisk og personlig informasjonsinnhenting oppleves som tungvint og mindre effektiv. Samtidig ser det ut til at bibliotekene mottar færre og færre referansespørsmål.

- Denne utviklingen bør få alarmklokkene til å ringe for oss som bibliotekarer. Skal det være bruk for oss i fremtiden må vi få formidlet hva vi kan, sier prosjektleder Britt Sanne, som er avdelingsleder på Tønsberg og Færder bibliotek.

Hele 74 prosent av befolkningen sier at de i all hovedsak kun bruker nettbaserte søkeverktøy.

- Folk har for lengst gått over til å bruke Google til å finne informasjon. Vi er ikke lenger i folks bevissthet som et sted der man går for å få hjelp til å finne svar, og vi får færre og færre kompliserte referansespørsmål. Konsekvensen av dette er at også bibliotekarene er rustne på informasjonskompetanse, sier Sanne.

LYSPUNKTER

Howdan skal bibliotekarer møte denne

utfordringen i årene fremover? Ifølge «Morgendagens veiledere» bør vi starte med å erkjenne at det er et behov for å fornye bibliotekarkompetansen.

- Vi har visst for lite om hvordan referanse- og veiledningsarbeidet ved norske folkebibliotek kan møte brukernes behov. Den digitale revolusjonen og den generelle økningen i utdanning hos innbyggerne har

– Vi har visst for lite om hvordan referanse- og veiledningsarbeidet ved norske folkebibliotek kan møte brukernes behov.

Britt Sanne

Foto: Embret Rognerød

hatt stor innvirkning på arbeidet vårt.

Heldigvis peker analysen til «Morgendagens veiledere» også på noen muligheter. Halvparten av befolkningen mener at bibliotekarer og informasjonsspesialister kan hjelpe dem til å forstå og tolke informasjon i fremtiden. Her ligger det et stort potensial, men det forutsetter blant annet at bibliotekene tilbyr tjenester på nett i mye større grad enn i dag, mener Sanne.

- Vi trenger å få formidlet hva bibliotekarer kan bidra med og å legge tilbudene bedre til rette for brukernes behov, sier hun.

VIL ETABLERE NASJONAL TJENESTE

Prosjektgruppen bak «Morgendagens veiledere» ser for seg at Norge etablerer en nasjonal nettside som heter «Biblioteket svarer», som kan bidra med å profilere bibliotekenes kompetanse på dette området.

- Både Sverige og Danmark har nasjonale digitale nettsider der brukerne kan spørre bibliotekarene direkte - enten på chat eller på mail. Vi har ikke noe slikt i Norge. Folkebibliotekene er lite synlige på nett (Google) og det kreves en nasjonal satsing for å få endret på dette.

BOOK EN BIBLIOTEKAR. Britt Sanne foran «Book en bibliotekar»-skiltet på Tønsberg og Færder litteraturhusbibliotek. Med Book en bibliotekar kan brukere avtale 30 minutter på tomannshånd med en bibliotekar.

OM MORGENDAGENS VEILEDERE

- Treårig prosjekt med støtte fra Nasjonalbiblioteket, som avsluttes i januar 2020.
- Prosjektets mål er å «fornye folkebibliotekets tilbud innen referansearbeid og kunnskapsformidling.»
- I første del av prosjektet bidro analysebyrået Opinion til å kartlegge befolkningens fremtidige informasjonsbehov.
- I alt samarbeider seks bibliotek og bibliotekarutdanningen om prosjektet: Arendal bibliotek, Kongsberg bibliotek, Larvik bibliotek, Vestfold fylkesbibliotek, USN – Universitetet i Sørøst-Norge avd. Bakkenteigen, OsloMet – Institutt for arkiv-, bibliotek- og informasjonsfag samt Tønsberg og Færder bibliotek.

SPØR BIBLIOTEKET. Halvparten av befolkningen mener at bibliotekarer og informasjonsspecialister kan hjelpe dem til å forstå og tolke informasjon i fremtiden. For å nå flere foreslår «Morgendagens veiledere» å etablere nettsiden «Biblioteket svarer».

Metro Branding og 15 utvalgte medarbeidere fra «Morgendagens veileder»-prosjektet og utenfor har i tre workshops også laget en markedsføringsstrategi for folkebiblioteksektoren.

I workshopen jobbet man med følgende spørsmål:

Hvorfor finnes veiledningstjenesten?

Hva er tjenestens ønskede posisjon?

Hva er den opplevde fordelene for brukerne av tjenesten?

Hva må vi gjøre for å øke relevante henvendelser og kjennskapen til tjenesten?

- Resultatet har blitt en god strategi bibliotekene kan bruke i sitt arbeid med å utarbeide markedsføringsplaner på hvert enkelt bibliotek, sier Sanne.

VIL UTVIDE ROLLEN

En utvidelse av bibliotekarrollen kan også være en nødvendighet. Opinions rapport peker på at veilederrollen kan utvides til å gjelde spørsmål om medisin, helse og selvhjelp (52 prosent) – temaer der mange i dag ønsker veiledning, men der de opplever at de ikke går tilfredsstillende svar digitalt.

Ifølge undersøkelsen ønsker også mange seg flere opplevelser sammen med sine nær-

- Bibliotekarer har et godt omdømme, og biblioteket er et sted mange har tillit til

Britt Sanne, prosjektleder
«Morgendagens veileder»

meste. Her har biblioteket en sterk posisjon som fysisk lokale og møteplass.

- Bibliotekarer har et godt omdømme, og biblioteket er et sted mange har tillit til, sier Sanne.

I januar 2020 avsluttes «Morgendagens veileder» med et stort seminar i Oslo. R. David Lankes, professor innen bibliotek og informasjonsvitenskap ved University of South Carolina, er blant bidragsyterne. Du kan melde deg på via Bibliotekutvikling.no. ▼

DETTE STÅR I SLUTTRAPPORTEN:

I sluttrapporten vektlegger prosjektgruppen hva slags tiltak som må til for å endre måten vi jobber på i veiledningstjenesten. De nevner følgende punkter for hvordan bibliotekene kan styrke seg:

- Økt profesjonalisering - med obligatorisk etter- og videreutdanning
- En mer utadrettet og digital tjeneste
- Jobbe mer proaktivt
- Kuratering
- Kurs
- Markedsføring - prosjektet har utarbeidet en markedsføringsstrategi for folkebiblioteksektoren sammen med Metro Branding AS
- Legge enda bedre til rette for det personlige møtet i biblioteket - og markedsføre dette

Enhetsleder bibliotek og Ungdommens hus

Sektor for kultur, Elverum kommune

Er du glad i folk, visjonær, ønsker en utfordring og liker å lede et område som stadig er i utvikling? Kultursektor søker enhetsleder til å utvikle, drifte og lede biblioteket og Ungdommens hus.

Biblioteket og Ungdommens hus ligger midt i sentrum og er hjertet i Elverum. Hjertet symboliserer åpenhet, glede, varme, liv, styrke og er pulserende. Vi har gjennomsnitt 43 besøk i timen på biblioteket. Noen kommer på arrangementer, leser aviser, er sammen, låner bøker, finner noen å snakke med, ber om hjelp, spiller spill, bruker PC og alle får oppleve hjerterom.

Ungdommens hus er en rusfri fritidsarena for alle barn og ungdom i alderen 10-20 år. Her treffer ungdom hverandre og voksne klubbarbeidere med stort hjerte. Kidsa kan surfe på nettet, gjøre lekser, kjøpe seg mat, spille tonnevis med brettspill, biljard, bordtennis, basketball, Playstation, Wii, rollespill, klatre i buldrerom, danse, og slappe av.

Enhetsleder bibliotek og Ungdommens hus er en fast 100 % stilling. Arbeidssted: Rådhuskvartalet, Elverum.

Arbeidsoppgaver

Enhetsleder har ansvar for 10 årsverk. Dette er fordelt på to tjenester: Bibliotek og Ungdommens hus.

- Ansvar for folkebibliotekstjenesten og Ungdommens hus
- Personal- og økonomiansvar
- Inngå i bibliotekets vaktordning
- Bistå kultursjef i utvikling og planlegging
- Sitte i kultursektorens ledergruppe

Kvalifikasjoner

- Godkjent bibliotekarutdanning med bachelorgrad eller høyere

Ønskede kvalifikasjoner

- Arbeid med barn og ungdom
- Bibliotekfaglig erfaring
- Ledererfaring

Personlige egenskaper

- Selvstendig og initiativrik
- Har evnen til å skape tillit, veilede og motivere
- Være pådriver for daglig drift og i utviklingsprosesser
- Like å lede debatter, jobbe med arrangementer og drive med formidling
- Personlig egnethet vektlegges

Vi tilbyr

- Lønn etter avtale
- Gode arbeidsvilkår og pensjonsordning
- Utfordrende og varierte arbeidsoppgaver
- Dyktige og kreative kolleger i et godt arbeidsmiljø
- Muligheter for personlig og faglig utvikling

Kontaktinformasjon:

Tora Jervell, fungerende biblioteksjef. Tlf. 62433090. E-post: tora.jervell@elverum.folkebibl.no

Line Margrethe Rustad, kultursjef. Tlf. 91127599. E-post: line.m.rustad@elverum.kommune.no

Søknadsfrist: 9. januar 2020.

Søk på stillingen: <https://www.elverum.kommune.no/ledige-stillinger>

Webcruiter-ID: 4161734106

Nasjonalbibliotekaren svarte om kompetanse

Med flere oppgaver i bibliotekene trenger bibliotekarene mer påfyll av kompetanse. Men hvem tar ansvaret for å utvikle kompetansen til de bibliotekansatte?

De siste årene har BF jobbet for å få til et kompetanseløft. Under årets biblioteklederkonferanse, i regi av Nasjonalbiblioteket, fortalte nasjonalbibliotekar Aslak Sira Myhre om NBs planer:

– Det vi gjør er todelt. Det ene er indre skoling. Vi videreutvikler bibliotekutvikling.no som et nettsted for deling av egne konferanser, webinarer, videoer og seminarer, sa han.

Det andre satsingsområdet til NB er formidling til befolkningen forøvrig, ifølge Sira Myhre.

– NB skal nå ut til alle. Derfor bygger vi opp et team som kan håndtere dette. Vi skal drive med strømming, vi skal utvikle et nettsted for egne arrangementer som blir vår egen kanal og vi skal åpne opp for bibliotekene.

Pekte på Deichman-paradokser

I 2015 varslet bystyret i Oslo at inntil 40 prosent av det nye biblioteket skulle leies ut. Da budsjettforslaget for 2020 og kommunens økonomiplan 2020-2023 ble lagt frem tidligere i høst, sto det klart hva dette kan bety i kroner og øre: Oslo kommune legger opp til et inntjeningskrav på 2,5 millioner kroner i åpningsåret. Kravet økes til 12,5 millioner kroner i 2021 – bibliotekets første hele driftsår.

7. november var Frid Hamsun og Kjersti Stenerud Steien på deputasjon i Kultur- og utdanningsutvalget i Oslo kommune, som representanter for Bibliotekarforbundet Deichman. Her påpekte de at utleiekravet vil ha flere negative konsekvenser for bibliotekdriften:

- Fokus på kommersiell drift fremfor samfunnsoppdraget.
- Biblioteket må bruke ressurser på å etablere kommersiell seksjon og utleie i Bjørvika.
- Mindre kontor- og driftsarealer.
- Mindre publikumsarealer.

Nylig ble forøvrig åpningsdatoen lansert: 28. mars kan publikum innta det nye biblioteket i Bjørvika. De ansatte får nøklene 1. januar.

Lister femti bibliotekarer fra fiksjonens verden

Det amerikanske litteraturnettstedet Literary Hub har rangert de 50 beste bibliotekarene fra skjønnlitteratur, TV og film i en omfattende oversikt. Blant en del karakterer ligger bibliotekarmyten tykt utenpå, men til gjengjeld er det ingen manko på sterke personligheter: fra Madam Irma Knipe i Harry Potter til fru Phelps i Roald Dahls Matilda. Og på toppen av lista: Rupert Giles fra serien «Buffy vampyrenes skrekk».

Fem BF-ere deltok på verneombuds-konferanse

I slutten av oktober var nærmere 200 verneombud samlet til konferanse i Drammen. Konferansen arrangeres av Unio, og er ment å gi verneombudene verktøy i sitt arbeid og fungere som

Kine Gokstad, verneombud ved Larvik bibliotek.

inspirasjon. Etter to dager med hyggelige folk og et godt program, reiste fem fornøyde BF-ere hjem. I sekken fikk de blant annet med seg kunnskap om helsefremmende arbeidsplasser, IA-avtalen og mange gode idéer om hvordan man kan drive arbeidsmiljøarbeid på jobben. Verneombudsprisen ble også utdelt, og i år gikk den til hovedverneombud og radiograf Ester Geitheim ved Haukeland universitetssykehus.

Interessert i å delta? Ny konferanse arrangeres neste år. BF legger ut informasjon i vår kurskalender.

Oppfordrer til å be om bedre betingelser

- Jeg har vanskelig for å se hvordan folkebibliotekene skal klare å bygge samlinger av e-lydbøker med dagens betingelser, skriver leder av BFs ebokutvalg Ørjan Persen i et innlegg basert på et foredrag under Bokbasens e- og lydbokkonferanse 8. oktober. Persen mener bibliotekene må kreve bedre vilkår: – Avtalene vi har er anbefalinger. Det skader ikke å prøve. Vi bør også gå sammen for større forhandlingsmakt.

Les Persens analyse apå bibforb.no

Sannhetsord om bibliotekene og statsbudsjettet

Da kulturbudsjettet for 2020 ble lagt frem i begynnelsen av oktober, var BF-leder Jannicke Røgler blant kildene Vårt Land ville snakke med. Hun minnet om at kulturbudsjettet på langt nær er det viktigste for folkebibliotekenes økonomi.

– Vi kan snakke om kultur så mye vi vil, men pengene til folkebibliotekene kommer fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. De har ansvaret for kommuneøkonomien, som er det viktigste for bibliotekene, sa Røgler. Dessverre ligger det an til trang kommuneøkonomi i årene fremover.

Presenterer nye stemmer på Bibliotekmøtet

Bibliotekarforbundet har utfordret tre bibliotekarer til å si noe om framtidens arbeidsoppgaver under bibliotekmøtet i Haugesund i mars 2020. Vibeke Oseth Gustavsven (bildet) ved HumSam-biblioteket på UiO tar utgangspunkt i dagens oppgaver og ser på hvilke endringer som blir viktige framover.

Skien kommune har offensive miljø- og klimamål. Biblioteket ønsker å være en spydspiss i dette arbeidet. Både i daglig drift, og i arbeidet med nytt bibliotek. #miljøbiblioteket er en arbeidsmetode som sikrer grønne valg i organisasjonen.

Viken fylkesbibliotek og folkebibliotek i fylket utforsker hvordan 3D-teknologi kan brukes i bibliotekutvikling.

Møre og Romsdal vil legge ned bokbåten Epos

Etter 56 års drift kan bokbåten Epos ha lagt ut på sin siste reis i Møre og Romsdal. 11. november gikk Kultur- næring- og folkehelseutvalget inn for å legge ned bokbåttilbudet i fylket. Forbundsleder i Bibliotekarforbundet (BF) Jannicke Røgler er kritisk til innstillingen.

– Bokbåten er en institusjon langs kysten, som fortsatt er vital. Derfor er det urovekkende at Møre og Romsdal ønsker å avvikle bokbåten uten å ha noen planer for hvordan man skal erstatte den, sier Røgler.

I forkant av Kulturutvalgets behandling sendte BF og Norsk bibliotekforening et notat til fylkespolitikkerne. Her påpekte de to organisasjonene at fylkeskommunen har ansvaret for å ivareta regionale bibliotekoppgaver og bibliotekutvikling.

Tillitsvalgte har for lite tid til verving

Henvendelser fra medlemmer og møter med arbeidsgiver gjør at tillitsvalgte får mindre tid til å verve nye medlemmer, ifølge tall fra LOs tillitsvalgtpanel.

Den viktigste motivasjonen for å bli tillitsvalgt er å sikre medlemmene gode lønns- og arbeidsvilkår. Verving av nye medlemmer kommer derimot langt ned på lista over oppgaver som tillitsvalgte bruker mye tid på.

Ønsker klima inn i hovedavtalen

Unio kommune og KS startet forhandlingene om ny hovedavtale i midten av november. Unio kommune krever endringer i hovedavtalens omtale av klima- og miljøspørsmål. Dette må bli en del av et forpliktende og målrettet partssamarbeid.

– Vi mener at klima- og miljøtiltak skal være en viktigere del av partssamarbeidet, sier forhandlingsleder i BFs hovedorganisasjon Steffen Handal (bildet).

Hovedavtalen for kommunesektoren ble sist gang forhandlet i 2017. Partene ble da enige om å videreføre avtalen. I midten av november ble for øvrig hovedavtalen i Staten forlenget med ett år.

Lederskifte ved nyttår

Nestleder Veronicha Angell Bergli overtar som forbundsleder i Bibliotekarforbundet 1. januar.

Sittende forbundsleder Jannicke Røgler går over til stillingen som seksjonsleder for bibliotek i Viken fylkeskommune.

Drøftet fremtidens profesjonsidentitet

Over tre dager i midten av november arrangerte BF landsstyremøte og tillitsvalgtkonferanse på Hamar. Konferansen, med nærmere 50 påmeldte, hadde besøk av en lang rekke eksterne foredragsholdere: Elsebeth Tank snakket om nye måter å være bibliotek på, dekan Øivind Frisvold fortalte om historien til den norske bibliotekaren, mens Kim Tallerås redegjorde for OsloMets kartlegging av arbeidsmarkedet for bibliotekarer.

På ulike vis belyste de alle spørsmålet: Hva blir fremtidens profesjonsidentitet? Biblioteksjef Per Olav Sanner inviterte til omvisning på Hamar bibliotek, som åpnet samtidig som kulturhuset i 2015, og er et topp moderne bibliotek.

Under landsstyremøtet var både fremtidens regionale organisering og medlemskriterier i BF diskusjonstema. Begge disse sakene vil følges opp i redaksjonelle kanaler frem mot landsmøtet høsten 2020.

Bibliofil®

Bibliofil

Nytt grensesnitt for publikum og bibliotekansatte

Våre regionale og lokale kurs
er meget populære!

Er du med?

**BIBLIOTEK
SYSTEMER**

Bibliotek-Systemer As | Tlf: 33 11 68 00 | Epost: firmapost@bibsyst.no

Samfunnsklimaet krev sjølvmedvitne bibliotekarar

I Sverige har ytre høgre starta ein målretta kamp mot bibliotekpolitikken. Utviklinga krev meir sjølvmedvitne bibliotekarar, meiner den profilerte bibliotek- og informasjonsvitskapsprofessoren Joacim Hansson.

tekst og foto:

Anders Ericson, frilansjournalist og bibliotekbloggar

Om du høyrer til den litt aparte rasen som tingar siteringar i Google Scholar, kjem svenske Joacim Hansson på sitat-toppen blant bibliotekforskarane, med nær nitti hittil i år. Så har han då vore svært produktiv i sine tjue år som bibliotek-doktor, med 12-13 bøker og rapportar på tre språk i Libris, den svenske nasjonalbibliografien. Pluss ei mengde artiklar. Og mykje handlar om bibliotekarrolla, -identiteten og -etikken.

Bibliotekaren drog til Linnéuniversitetet i Växjö for å høyre meir om dette temaet, som litt uforskyldt har kome i aktuelt fokus i Sverige, også fordi ytre høgre har starta ein målretta kamp mot kultur- og bibliotekpolitikken.

- Bibliotekar er sjølv sagt eit yrke, men ikkje nødvendigvis ein profesjon, hevda nokre forskarar ganske bestemt på 1990-talet. Men i boka «Bibliotekarier i teori och praktik» frå i fjor er du klar

på at med unntak av ein «etablerad infrastruktur för kontinuerlig kompetensutveckling», så kan vi i dag snakke om ein bibliotekarprofesjon.

- Bibliotekarprofesjonen er veldig kompleks. For i dei fleste landa er sektoren delt; det er stor skilnad på å vere bibliotekar på eit vitskapleg eller universitetsbibliotek og på eit lite folkebibliotek. Likevel finst det eit bilde av at det er eitt og same yrke. Og mykje av det som får det til å hengje saman, er jo grunnutdanninga. Her finn vi det interessante, men også det problematiske, nemleg at det ikkje lenger finst ein instrumentell relasjon mellom den akademiske og teoretiske overbygninga og praksisfeltet, slik det er i mange andre jamførbare yrke, til dømes lærarutdanninga og politi og lege. Du kan ikkje bli lærar, politi eller lege om du ikkje har den utdanninga. Men den koplinga finst ikkje riktig på bibliotekfeltet.

- Det har ikkje minst med lovgjevinga å gjere. Den svenske biblioteklova har inga som helst formulering om kompetanse. Den norske lova har det, men ho er lett å gå rundt. Det same gjeld den finske.

- I desse ganske opne rammelovene står det ikkje kven som skal gjere jobben. Då blir

det også vanskelegare å hevde den profesjonelle integriteten. Eg meiner likevel det finst ei felles kjerne, ein identitet. Men det finst altså skilnader, til dømes jobbar dei på universitetsbiblioteka mykje tydelegare med spesialisering. Dei har forskingsstøtte, dei har studentorienterte bibliotekarar, kontaktbibliotekarar og bibliometrikarar. Mens i folkebibliotek er bibliotekarane framleis generalistar.

- Dette er ikkje noko nytt, men i dag har vi i tillegg fått den nyliberale av-profesjonaliseringa. Her er det likegyldig kven som gjer jobben. Det får jo direkte konsekvens

«Eg meiner det finst ei felles kjerne, ein identitet.»

Joacim Hansson

Sikre på oppdraget. Sånn framstiller det svenske forsåret sitt oppdrag i 2019. Kan bibliotekarane hevda det same?

om det skulle førekome i helsevesenet, noko det delvis gjer, men eg trur det har ramma biblioteka spesielt sterkt.

- Dette er altså ein overgang frå noe gammalt til noko nytt. Omtrent når skjedde skiftet?

- Det starta på seinare delen av 1980-talet. Det var eit mentalt skifte. I USA snakkar dei om Reaganomics, og i Europa fekk vi Thatcher, og dei breidde vegen for ei ny type nyliberal borgarlegheit. Fram mot -90-talet blir dei gamle sosialdemokratiske hegemonia brotne opp. Og dei kjem ikkje tilbake. Vi er framleis i den rørsla. Og den høgrekstre ekspansjonen har å gjere med dette at lufta går ut av sosialdemokratiet.

- Og der ser vi igjen ein skilnad mellom forskingsbibliotek og folkebibliotek, der dei førstnemnde relaterer til utdannings- og universitetsverdas utvikling, kanskje i større grad enn andre bibliotektypar, så der har dei vore litt meir stabile på mange måtar. Dei har kanskje tent meir på denne utviklinga, mens folkebiblioteka derimot har blitt tvungne inn på ei økonomisk om-

legging som ikkje har vore til deira fordel.

- Kva kjem det av? For det finst då ingen nyliberale folkebibliotek?

- Om vi ser på dei fleste lokalmiljøa og kommunane som nyliberale, meir eller mindre, både i Sverige og Noreg og dei fleste landa vi samanliknar oss med, så blir folkebiblioteket noko av ein anomali. Dei blir avvikarar, for dei fungerer ikkje etter dei marknadsmessige lovene. Og den anomalien har ikkje forskingsbiblioteka. Etter mi meining er det få offentlege institusjonar som har vore betre på å tilpasse seg til dei nyliberale som universiteta. Derfor blir det også ein større skilnad mellom ein universitets- og ein folkebibliotekar. Likevel går det framleis å flytte mellom dei to typene bibliotek, takk vere det felles utdanningsgrunnlaget vi har.

- I den nyaste boka di, «Educating Librarians in the Contemporary University», diskuterer du blant anna trenden med LIS, bibliotek- og informasjonsvitskap, som i dag dominerer i USA. Der

står, kort fortalt, det tradisjonelle bibliotekfaget ikkje så sterkt lenger. Går nokre av dei seks svenske utdanningane i den retninga?

- I dag er det ei tydelegare sektorforankring enn for rundt ti år sidan. Då eg starta med undervisning i 1993 var vi midt i reformen frå yrkesutdanning over til dei akademiske, og då det nye bibliotek- og informasjonsfaget skulle etablerast, var det tabu å snakke om bibliotek i det heile tatt. Då skulle vi utdanne informasjons-spesialistar, gatekeepers og cybrarians, men ikkje bibliotekarar. Dette førte sjølvstilt til forvirring blant studentane, for dei ville jo bli bibliotekarar.

- Men denne dramatikken finst ikkje i dag. I dei rundt femten nordiske utdanningane i dag vil eg seie vi gjer variasjonar av det same; vi underviser i den etablerte akademiske disiplinen bibliotek- og informasjonsvitskap. Den store skilnaden ligg i asymetrien i storleiken på skolar; du har Oslo, Borås og København som er veldig store, og dei gjer mykje, dei har ei mengd ulike program, medan vi her og i Lund og

Joacim Hansson har gitt ut ei rekke bøker om bibliotekaryrket. Her er «Folkets bibliotek», «Att bilda en bibliotekarie» og «Bibliotekarier i teori och praktik».

Uppsala til dømes, konsentrerer oss meir om dei direkte biblioteksentrerte delane. Vi er ikkje så store at vi kan ha forskning på information behavioral eller information retrieval. Vi er meir avhengige av kva vi har av forskarar til kvar tid.

- Då eg starta her i 2008 vedtok vi blant anna at vi skal vere nær biblioteksektoren, vi ser på bibliotek- og informasjonsvitenskap som ein disiplin som får ein stor del av legitimiteten frå biblioteket.

- Eg meiner, noko eg veit ikkje alle er samde i, at om vi fjernar denne koplinga så sit vi nok igjen med store delar av faget, men ganske få som ikkje kan gjerast betre i andre disiplinar. På internasjonale konferansar kan ein oppleve at i sesjonar om emne der bibliotek ikkje er nemnt, til dømes information behaviour, så handlar det likevel om kjeldekritikk, om å handtere store mengder informasjon, om å sortere, granske og vurdere informasjon. Altså prosessar som bibliotekarar er med på å støtte i kvardagen, ikkje minst på universiteta. Mengdene av informasjon skal jo indekserast og søkjast i.

- Men i USA står altså informasjonsfokuset sterkt?

- Noko av grunnen til dét er at så stor del av finansieringa av verksemda ved universitet i USA er basert på private stiftelsar, fond, donasjonar og så vidare. I motsetnad til i Europa og i EU er dei fleste framleis eigde

Eit bibliotek utan dokument er noko anna. Det er opp til samfunnet om det vil dette andre eller bibliotek.

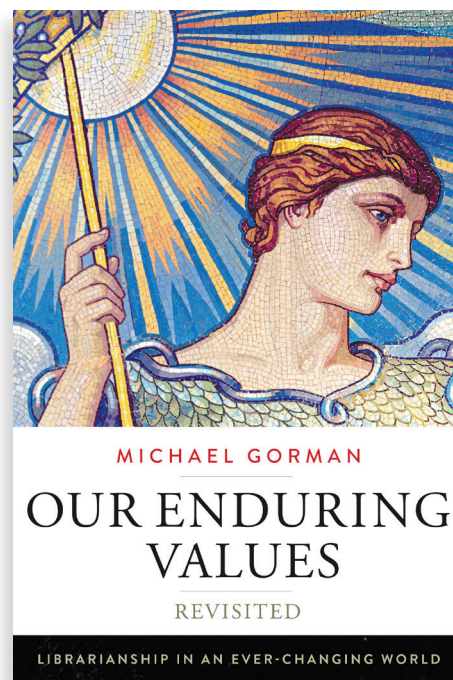
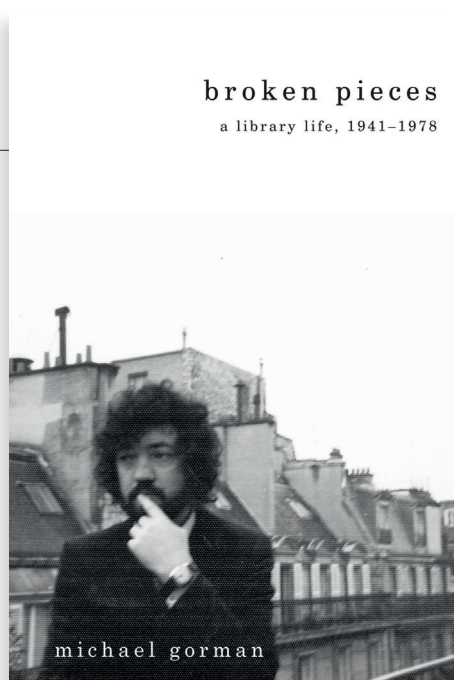
Joacim Hansson

av staten og finansierte med skattepengar. Det er ein kontinuitet i Europa frå då det var yrkesutdanningar til situasjonen i dag.

- Då eg skreiv boka mi, på eit amerikansk forlag og dermed retta særleg mot det amerikanske miljøet, var det ei utfordring å gjere situasjonen i Europa ikkje berre forståeleg, men også relevant for dei. Ideen med EUs store forskingspakke, Horizon 2020, som er verdas største, er fullstendig utenkjeleg for dei. At utdanninga og forskinga skulle vere avhengig av skattepengar. Men dette fører også til ein skilnad på korleis ein ser på bibliotekarprofesjonen.

- Når då Michael Gorman skriv om «Our Enduring Values», som går på kjerneverdiane i bibliotekfaget, har han ei europeisk vinkling. Han er jo også brite i utgangspunktet. Men det er interessant at han og andre, som Wallace Koehler, blir oppfatta som konservative og blir marginaliserte i USA. Men eg meiner dei har ein ganske radikal agenda; dei spør seg korleis ein skal kunne navigere på eit progressivt sett i eit nyliberalt miljø, der alle verdiar er vekk, der berre dei

Joacim Hansson er opptatt av det han kallar Michael Gormans radikale agenda. Britiskfødte Gorman har arbeida med å utvikla prinsipp for bibliotekaryrket og har mellom anna gitt ut bøkene «Our Enduring Values» og «Broken pieces – a library life».

økonomiske verdiane har noko å seie.

- Då har vi ein profesjon som ikkje korresponderer med ideen om økonomisk vekst. Korleis skal ein i eit slikt miljø kunne skape eksistensgrunnlag og legitimitet, eller faktisk ei meining? Men Gorman hevdar altså at det finst ein praksis og nokre verdiar som utgjer ein kjerne for alle typar bibliotek og bibliotekarprofesjonen.

- Og desse ligg ganske nære dei fleste vestlege, europeiske konstitusjonane. Til dømes ligg jo den svenske biblioteklova svært nær grunnlova.

- Biblioteklova er ei rammelov og seier ingenting om innhald eller nivået på tenestene, men ho set ein prioritet. Så når Sverigedemokraterna (SD) seier dei skal fjerne bøkene på innvandrarspråk, har dei ikkje lova på si side.

- På den andre sida så seier ho ingenting om kven som skal stå for tenestene, noko den norske gjer, om enn litt flyktig. Og det finst inga sanksjonsmulegheiter, så dei kan strunta fullstendig i lova, og det hender ingenting. For det har ikkje blitt prøvd i retten. SD-politikarar har ved nokre høve krevd at bibliotek skal fjerne visse bøker

og ikkje innby til forfattarmøte om LHBT-tema. Justisombudsmannen har uttalt seg, men litt varierende frå sak til sak, rett nok ikkje i LHBT-saka. Men slike saker kan skape presedens og ny praksis. Det kjem vi til å sjå frametter, kor langt ein kan gå på ulike felt.

- Når dette har holdt på i fem eller ti år, vil vi sjå ein annan realitet?

- Ja, definitivt. No har Sverigedemokraterna framgang og fått makta i nokre kommunar, og om to år er det riksdagsval. Kulturpolitikken er faktisk det første dei går laus på. Og vi veit korleis det skjer; sjå på Frankrike på slutten av 1990-talet, då Le Pen tok makta i nokre kommunar, og sjå på land som Polen og Ungarn. Det er til nasjonalistane i desse landa SD-arane no reiser for å lære.

- For SD handlar det særleg om det nasjonalistiske. Dei hegnar om lagom folkelege ikon som Astrid Lindgren, mens eg trur ikkje så mange bryr seg om Bergman, til dømes.

- Blir det behov då for å følgje nøye med på kva som skjer i Sverige?

- Eg trur det fleire som gjer det. Men vi veit enno ikkje korleis det går. Det kan jo

kome ein reaksjon, det kan jo hende det finst eit bilde av det demokratiske Sverige.

Når og om SD skal utfordrast, blir det viktig at bibliotekfaget og også utdanningane blir aktive. Vi må setje grenser.

KOMPETANSEUTVIKLING FOR FOLK I YRKET

- Du var med på arbeidet med den nasjonale bibliotekstrategien som har pågått dei siste tre åra. Og i ein særreport foreslår du og andre ved bibliotekskolane eit nytt system for kompetanseutvikling, som også skal handle om etterutdanning.

- Ja, men forslaget vårt blei noko endra i den endelegestrategien. Istaden for ei kopling mellom praksis og den akademiske grunnutdanninga for å oppnå dette, foreslår dei dessverre eit frittstående institutt, men noko det finst presedens for i andre fag. Men vi får sjå.

- Du skriv mykje om dokumentet som sentralt for bibliotekfaget og -identiteten. Dette blir vel noko anna enn trenden dei siste tiåra om «brukarane i sentrum»?

- Det handlar om ideen om kva eit bibliotek er. Dette har ingenting med digitalisering eller medieformen å gjere. Men

Eit bibliotek utan dokument er noko anna, meiner Joacim Hansson.

oppgåva er å handtere dokument, og det finst ingen andre institusjonar som gjer dette. Det kjem mengder av dokument i dag som ikkje på noko vis er institusjonaliserte, men dei finst der, og biblioteka treng ikkje ha noko med dei å gjere. Men det handlar om dokumenta som samlast inn for å sikre meiningsmangfaldet og den demokratiske samtalen. For å kunne gjere det, trengst det eit kunnskapsgrunnlag.

- Det har alltid vore slik. Eit bibliotek utan dokument er noko anna. Det er opp til samfunnet om det vil dette andre eller bibliotek. Men det ligg ein ganske sterk integritet i ein institusjon som har vore stabil i seks tusen år. Ein leiker ikkje med ein slik institusjon.

- Og det faktum at det plutsleg skjer digitalisering og at politikarar spring som idiotar etter den nærmaste digitaliseringsløysinga, og har dei mest urimeleg fantasiar om effektane av dette, det ligg heilt utanfor bibliotekets domene. Det finst ein kjerne i biblioteket som er heilt uavhengig av brukarane. ▽

KJERNEVERDIAR FOR BIBLIOTEKVERKSEMD

I boka *Our enduring values revisited : librarianship in an ever-changing world* (2015) listar Michael Gorman opp ni sentrale verdiar knytte til bibliotekverksemd:

Trygging av kunnskap

- Bevare det menneskelige kunnskapstilfanget for å sikre at framtidige generasjonar veit det vi veit
- Ta vare på og pleie utdanninga av bibliotekarar slik at vi vidarefører dei beste verdiane våre og praksisen vår
- Vere profesjonelle, gode forvaltarar av biblioteka våre slik at vi gjer oss fortente til lokalsamfunnets respekt

Tenesteyting

- Sikre at alle retningslinene og prosedyrane våre blir påverka av tenesteetikken imot enkeltpersonar, lokalsamfunn, storsamfunnet og ettertida
- Evaluere alle retningslinene og prosedyrane våre i lys av tenestene vi yter

Intellektuell fridom

- Forplikte oss til ideen om at alle menneske i eit fritt samfunn skal kunne lese og sjå kva dei vil
- Forsvare den intellektuelle fridomen til alle medlemmane i samfunna våre
- Forsvare minoritetane sin frie rett til å ytre seg
- Gjere bibliotekets utstyr og program tilgjengelege for alle

Rasjonalisme

- Organisere og administrere bibliotektenestene på ein rasjonell måte, bruke rasjonalisme og

vitskapeleg metode på alle bibliotekprosedyrar og program

Leseevne og læring

- Oppmuntre leseevna og kjærleiken til å lære
- Oppmuntre til livslang, vedvarende lesing
- Gjere biblioteket viktig for litteraturundervisninga

Lik tilgang til kunnskaps- og informasjonstilfanget

- Sikre at alle ressursane og programma til biblioteket er tilgjengelege for alle
- Overvinne teknologiske og privatøkonomiske hindringar for allmenn tilgang

Personvern

- Sikre konfidensialitet når det gjeld personrelaterte data som biblioteket bruker
- Hindre teknologisk krenking av privatlivets fred ved bruk av biblioteket

Demokrati

- Ta del i å sikre verdiane i eit demokratisk samfunn
- Ta del i utdanningsprosessar for å sikre allmenndanning som eit vilkår for demokrati
- Bruke demokratiske metodar i leiing av biblioteket

Til samfunnets beste

- Gjennom haldningar og praksis arbeide til beste for alle bibliotekbrukarar og samfunna dei lever i.

SPØRREUNDERSØKELSE OM MEDLEMSKRITERIER:

Hvor går veien videre for BF?

Hvordan definerer vi bibliotekarprofesjonen – og hvem bør BF være til for?

Mange ville ha et ord med i laget da BF i høst sendte ut en undersøkelse til alle yrkesaktive medlemmer.

tekst
Jannicke Røgler
Forbundsleder
Bibliotekarforbundet

Hvem skal kunne være medlemmer i BF fremover? Hvilke medlemskriterier som skal gjelde i BF avgjøres på landsmøtet 2020. Derfor ga landsmøtet 2017 det nye styret i BF i oppdrag å gjennomføre en medlemsundersøkelse, lage et kunnskapsgrunnlag, og legge til rette for en bred debatt om medlemskriteriene på fylkeslagenes årsmøter i begynnelsen av 2020. Høsten 2019 gjennomførte sekretariatet en spørreundersøkelse blant yrkesaktive i BF på vegne av forbundsstyret.

NOEN SENTRALE RESULTATER FRA UNDERSØKELSEN

Et av spørsmålene var: Hvor viktig er disse faktorene for at du er medlem i dag, hvor et av svaralternativene var: At BF er et profesjonsforbund for bibliotekarer.

De aller fleste mener at det er «viktig» eller «svært viktig» at BF er et profesjonsforbund for bibliotekarer (henholdsvis 37 og 51 % - til sammen 88 %). Vi stilte det samme spørsmålet i medlemsundersøkelsen 2017. Da svarte 93 % at dette var viktig (33 %) eller svært viktig (60 %). Et liknende spørsmål ble stilt i 2015. Da ble medlemmene spurt om å velge de tre viktigste årsakene (blant 12 mulige) til at de var medlemmer. 61 %

valgte «At BF er et profesjonsforbund for bibliotekarer». Dette var den faktoren som ble valgt av flest.

Det er en svak tendens til at eldre medlemmer er mer opptatt enn de yngre av at BF er et profesjonsforbund for bibliotekarer – 84 % blant de yngste svarer viktig eller svært viktig, og 91 % blant de eldste.

HVA DEFINERER BIBLIOTEKARPROFESJONEN FOR DEG?

Når de aller fleste synes det er «viktig» eller «svært viktig» at BF er et profesjonsforbund for bibliotekarer, er det nærliggende å følge opp med spørsmålet om hva man mener definerer denne profesjonen. Medlemmene ble bedt om å velge den viktigste og den nest viktigste faktoren blant følgende: Utdanningen, arbeidsoppgavene, arbeidsplassen, forskningen, faglige nettverk, yrkesetikken og annet.

54 % av respondentene mener at utdanningen er den viktigste definisjonsfaktoren, og ytterligere 21 % mener den er nest viktigst. 30 % mener arbeidsoppgavene er viktigst og 37 % nest viktigst, mens 12 % mener arbeidsplassen er viktigst og 25 % nest viktigst. De øvrige kategoriene kommer ikke opp i 10 % som sum av viktigst og nest viktigst.

HVA DEFINERER BIBLIOTEKARPROFESJONEN INNDELTE PÅ ALDER

Det er et markant skille mellom eldre og yngre medlemmer på dette området. Blant

dem fra 50 år og oppover er det 70 % som mener utdanninga er viktigst, mot bare 45 % av dem mellom 30 og 50 år. Blant medlemmer under 30 år er det bare 28 % som mener utdanninga er viktigst.

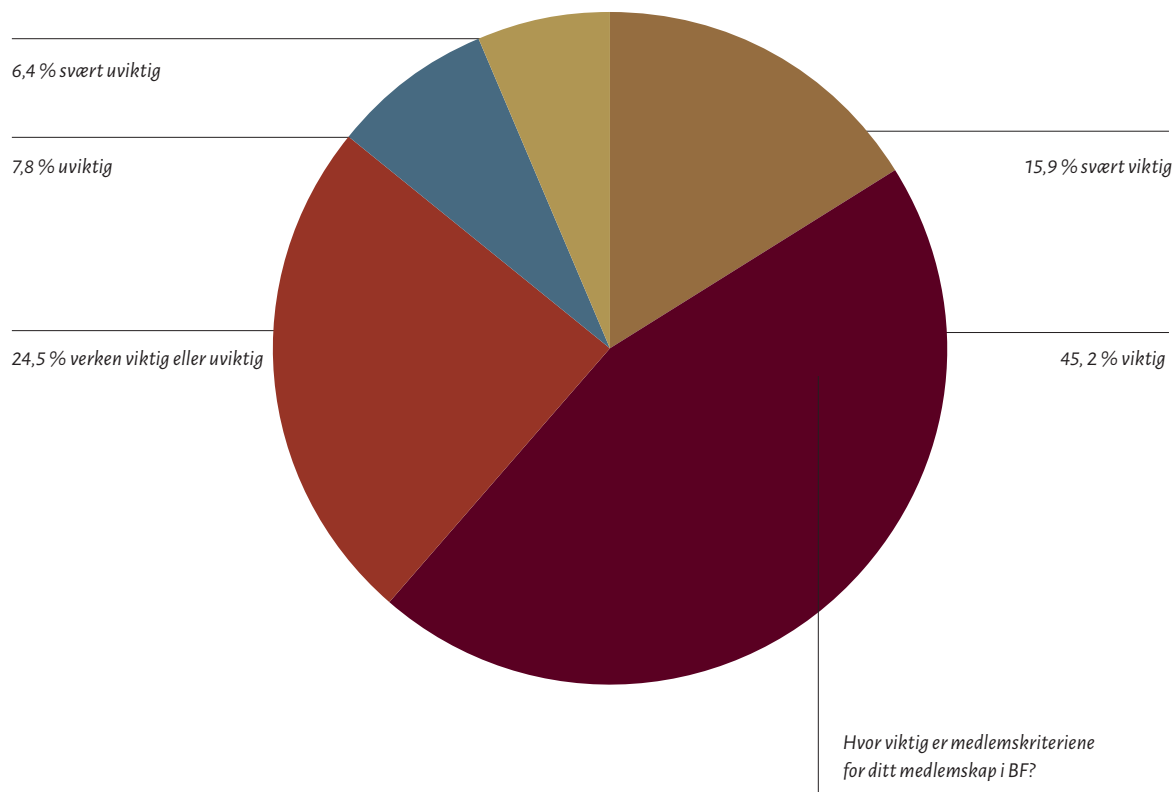
Blant dem mellom 30 og 50 år mener 35 % arbeidsoppgavene og 15 % arbeidsplassen er viktigst for å definere profesjonen, mot henholdsvis 22 % og 5 % av dem fra 50 og oppover. Hvis vi igjen ser kun på den yngste gruppa, de under 30, peker 37 % på arbeidsoppgavene og 29 % på arbeidsplassen som viktigst.

Samme tendens finner man hvis man ser på medlemskapets lengde. Blant dem som har vært medlem i BF i mer enn ti år mener 62 % at utdanninga er viktigste faktor, mot 36 % blant dem som har vært medlem 0–2 år.

HVOR VIKTIG ER MEDLEMSKRITERIENE FOR DITT MEDLEMSKAP I BF?

Mer enn 60 % av de som har svart mener at medlemskriteriene er viktig (45 %) eller svært viktig (16 %) for deres medlemskap. Her er det imidlertid viktig å huske at undersøkelsen ble sendt ut med overskriften «Spørreundersøkelse om medlemskriterier». Da er det svært sannsynlig at svarprosenten vil være betydelig større blant de som synes medlemskriteriene er viktige for medlemskapet enn blant de som ikke synes det.

Også her er det en svak tendens til at eldre medlemmer er mer opptatt av dette enn yngre, men det er i gruppa 30–39 det er færrest som svarer at medlemskriteriene

er viktige eller litt viktige, 54 % mot 69 % i gruppa 60-69.

Det ser også ut til at medlemmer i Staten og i Oslo kommune ikke synes medlemskriteriene er like viktige som medlemmene i KS. I Staten svarer 15 % svært viktig og 37 % viktig, og i Oslo kommune 13 % svært viktig og 40 % viktig. Tilsvarende tall i KS er 16 % og 48 %.

TROR DU EN EVENTUELL ENDRING I MEDLEMSKRITERIENE VIL HA KONSEKVENSER FOR DITT MEDLEMSKAP?

65 % av respondentene tror antakelig ikke (46 %) eller helt sikkert ikke (19 %) at endring i medlemskriteriene vil ha konsekvenser for deres medlemskap. Bare 1 % svarer «Ja, helt sikkert» på dette spørsmålet.

De som svarte «Ja, antakelig» eller «Ja, helt sikkert» ble bedt om å utdype svaret i et fritextfelt. Svarene de 30 som utdypet ga, tyder på at spørsmålet forstås noe ulikt. To svarer at de vil melde seg ut, og 12-15 (avhengig av hvordan man tolker svarene) at de vil vurdere å melde seg ut. ▽

OM UNDERSØKELSEN: SVARPROSENT, FEILMARGIN OG REPRESENTATIVITET

Svarprosenten på undersøkelsen var 55 %. Dette gir en feilmargin på 2,5 % med 95 % konfidensnivå. Det innebærer at man kan være 95 % sikker på at dersom alle medlemmene hadde avgitt svar, så ville svarene falle innenfor +/- 2,5 % av svarene i undersøkelsen.

Med en såpass høy svarprosent, blir også feilmarginen mindre. Men for små grupper kan man ha stor feilmargin også ved høy svarprosent. For denne undersøkelsen bør man merke seg følgende:

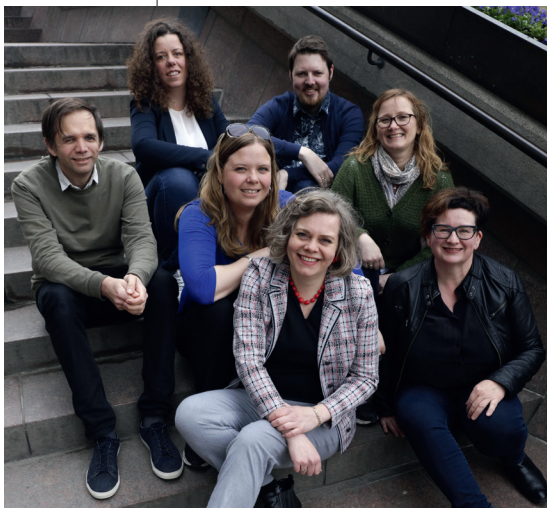
- Svarprosenten blant medlemmer i statlig sektor er høyere enn for de øvrige sektorene.
- Gruppa høytlønte er overrepresentert blant respondentene, med en svarprosent på 62, mens de lavestlønte er underrepresentert med en svarprosent på 50. Dette må tas med i betraktning når man analyserer svar ut fra lønnsnivå.
- Svarprosenten blant biblioteksjefer er noe høyere enn blant øvrige medlemmer.
- Svarprosenten er lav blant ferske medlemmer – 33 % for de med inntil to års medlemskap. Samtidig er de med lengst medlemskap (mer enn 10 år) overrepresentert.
- Ikke overraskende er svarprosenten høyere blant medlemmer som har tillitsverv enn blant dem som ikke har det.

OM SPØRRESKJEMAET

Utforming av spørsmål i spørreskjemaer er alltid krevende. Målet med undersøkelsen var å utforske de ulike meningene BFs medlemmer har om medlemskapskriteriene. Undersøkelsen skulle ikke være noen avstemning om ulike alternativer til medlemskriteriene. Vi valgte også å ta med noen spørsmål fra tidligere medlemsundersøkelser, slik at vi blant annet kunne se på utviklingen i begrunnelsen bibliotekarer oppgir for hvorfor de velger å melde seg inn i BF.

Et annet viktig aspekt som vi ønsket å undersøke nærmere, var hva det enkelte medlem legger i begrepet profesjon og hva som definerer bibliotekarprofesjonen for det enkelte medlem. I invitasjonen var vi klare på at dette var en spørreundersøkelse om medlemskriterier. Overskriften utgjør en mulig feilkilde, fordi vi må kunne anta at det var medlemmene som synes medlemskapskriteriene er særlig viktig som svarte. I denne gruppa kommer f. eks våre tillitsvalgte.

Det sittende forbundsstyret i Bibliotekarforbundet har som oppdrag å legge til rette for en bred debatt om medlemskriteriene i organisasjonen. Foto: Kristin Strøm.

Hva mener forbunds- lederen?

Forbundsleder Jannicke Røgler tar til orde for å åpne opp medlemskriteriene i BF.

Debatten på landsmøtet i 2017 bar for min egen del preg av at jeg ikke hadde rukket å tenke igjennom problemstillingen og ikke minst mulige konsekvenser. De siste to årene som forbundsleder har imidlertid tvunget meg til å tenke igjennom hva jeg mener om spørsmålet. Danske BF har parallelt med at forbundsstyret har jobbet med medlemskriteriene, holdt på med tilsvarende organisasjonsprosesser som oss. Danskene er imidlertid mye dårligere stilt enn oss. De opplever medlemsflukt og at bibliotekarutdanningen mer og mer vannes ut.

Antall medlemmer har stor betydning for sekretariatets virksomhet. Å åpne opp vil gjøre det lettere å beholde medlemsmassen på det nivået vi har i dag, slik at sekretariatet kan fortsette å levere det omfanget av tjenester som vi gjør i dag. Sekretariatets oppgaver spenner svært vidt, alt fra tariffoppgjør, medlemssaker, organisasjonsutvikling til politikktutvikling. Det er en stor bredde av oppgaver vi må oppfylle for å skaffe legitimitet for lønnskravene. Alle bibliotekansatte er viktige, uavhengig om man har en profesjonsbakgrunn eller ikke. For meg blir dermed det viktigste å være en fagforening som samler alle som jobber med bibliotek.

Som tidligere ansatt i ulike fagbiblioteker og på fylkesbiblioteket i Buskerud i mange år, har jeg alltid måttet forholde meg til kollegaer med ulik faglig bakgrunn. Det har vært berikende å diskutere bibliotekutvikling med ikke-bibliotekarer. Jeg har blitt utfordret på min faglighet og måttet forsvare bibliotekfaglige prinsipper. Det tror jeg har gjort at mange beslutninger har blitt bedre. Jeg har også erfaring med å være eneste ansatte med bibliotekfaglig bakgrunn på en arbeidsplass. Jeg trives godt med tverrfaglighet og synes det har vært en viktig dimensjon på alle arbeidsplasser hvor jeg har vært. Det har alltid være berikende å få lov til å jobbe i miljøer hvor det finnes mange ulike argumenter og hvor jeg må argumentere godt dersom jeg skal ha håp om å få gjennomslag i saker som betyr noe for meg. Det er også gøy å få lov til å dele min fagkunnskap med andre.

SMÅ ENDRINGER I ANTALL BIBLIOTEKARER

Ifølge den nasjonale bibliotekstatistikken for folkebibliotek, som også kartlegger hvilken utdanningsbakgrunn de ansatte har, viser utviklingen i perioden 2016-2018 liten endring i antal-

Som forbund blir vi sterkere både lokalt og sentralt hvis vi rekrutterer flere høyt kvalifiserte medlemmer i biblioteksektoren, mener forbundsleder Jannicke Røgler.

let bibliotekarer de siste årene. 2017 hadde en positiv utvikling i antall bibliotekarer, mens vi nå er tilbake på et nivå litt under 2016.

Den store endringen vi ser er fordelingen mellom kontorpersonele og personer med annen høyere utdanning. Tendensen er at det blir stadig flere med høyere utdanning i bibliotekene og færre merkantile. Etter min mening er det en viktig og positiv utvikling. Kompleksiteten og kravene til bibliotekpersonale øker. Dette må også gjenspeiles i de ansattes utdanningsbakgrunn.

Med denne utviklingen mener jeg at vi i BF er best tjent med å åpne opp for andre bibliotekansatte med høyere utdanning. Dersom vi åpner opp, gir vi alle på samme arbeidsplass mulighet til å være med i samme forbund, noe jeg vet er viktig for en del av våre medlemmer. Samtidig gir vi de av våre kollegaer som definerer seg som bibliotekarer, men som har en annen utdanningsbakgrunn, en mulighet til å melde seg inn.

Som forbund blir vi sterkere både lokalt og sentralt dersom vi

rekrutterer flere høyt kvalifiserte medlemmer i biblioteksektoren. BF har gradvis åpnet opp. Likevel opplever vi at det er personer som ønsker å bli medlemmer, og som er høyt kvalifisert, men som mangler de nødvendige 60 studiepoengene.

Jeg ser også en åpning av medlemskriteriene som en naturlig følge av samfunnsendringene. Vi trenger en sterkest mulig sektor, med stor variasjon av faglige stemmer til å framsnakke viktigheten av bibliotekene. Selv om vi har mange politikere som ser på bibliotekene som viktige samfunnsinstitusjoner, må vi hele tiden jobbe for å forbli relevante og trekke i samme retning. Dette er lettere å oppnå dersom BF får medlemskriterier som kan samle alle bibliotekansatte med høyere utdanning.

Jeg ønsker at BF også framover framsnakker bibliotekarer og alle som jobber i biblioteksektoren for den viktige jobben de gjør. Dette gjør vi best ved å inkludere enda flere av våre dyktige kollegaer på laget. ▽

ANTALL ANSATTE – UTVIKLINGEN I NORSKE FOLKEBIBLIOTEK

ÅR	FAGUTDANNEDE BIBLIOTEKARER, ÅRSVERK	PERSONALE MED ANNEN HØYERE UTDANNING, ÅRSVERK	ANNET KONTOR- /FAGPERSONALE, ÅRSVERK	ANTALL ÅRSVERK
2018	968	419	359	1775
2017	978	399	377	1811
2016	976	373	390	1779

Bibliotekarstudenter i praksis – en vinn-vinn-situasjon

Hvordan bygger vi opp praksisen på en slik måte at både studenten, utdanningen og biblioteket kan dra nytte av den? Biblioteksjef Anett Kolstad har jobbet med praksisopplegg ved sykepleierutdanningen og mener biblioteksektoren kan ha mye å lære.

tekst

Anett Kolstad, biblioteksjef i Skedsmo kommune

«Hva vil DU lære? Hvordan vil DU lære? Ta tak i det du undrer deg over, det du kanskje stiller spørsmål ved, ved dagens praksis. Du kan stille deg spørsmål om Hvorfor er mange pasienter tynne? Hvordan gis måltider? Hva slags påvirkning har sansehagen på eldre mennesker med demens? Skal du bare bruke egen erfaring og praksisplassens? Tren på å søke informasjon og nyere forskning. HUSK at du skal gi noe tilbake til praksisplassen.»

Slik innledet en av faglærerne ved sykepleierutdanningen ved Høgskolen i Oslo og Akershus et av de første møtene med studenter i praksis – på et sykehjem i Oslo i 2010. Underveis gikk mange studenter fra laber motivasjon til å utstråle engasjement, interesse og tro på faget sitt. Slik fortsatte det i læringsgruppene med faglærer. «Hva har DU lært? Hva tenkte du? Hvordan synes DU det gikk?» spurte faglærer. Det spira og grodde blant studentene og ny kunnskap ble til.

NØKKELEN ER INTERESSE OG MÅL

Nøkkelen til å finne studentenes interes-

seområder og refleksjoner om egen praksis var ukelogger og kunnskapslogger med læringsmål. Her kunne en finne ut at Anne interesserte seg for sansehagen, kulturtilbudene og pasienter med kols og demens. Hun valgte å ha som læringsmål å finne ut av hvordan sansehagen påvirket hverdagen til pasienter med demens.

I fellesskap veiledet faglærer, sykepleier og bibliotekar studentene både på møter med studentene, men også digitalt i en wiki, som la til rette for samskriving og at flere kunne gi skriftlig veiledning til studenter samtidig. Studentene stilte spørsmål til veilederne og ga tilbakemelding ut fra sitt ståsted. Dette førte til at studentene fikk en bred og god veiledning helt fram til innleveringen av praksisoppgaven.

En stor fordel ved denne arbeidsmåten var at veilederne kunne se om studentene hadde forstått kunnskapsbasert praksis. Det handler om å bruke ulike kunnskapskilder i praksis; forskningsbasert kunnskap, erfaringer fra praksis og brukerens behov og ønsker. Anne, som ble nevnt som eksempel ovenfor, valgte å bruke sin egen erfaring fra arbeidet med sansehagen, der hun bygget opp kunnskaper om pasienter og kommunikasjon. Hun lette seg også fram til forskning for å finne ut hva som var gjort på området, og om det var gjort nyere forskning som viste

at det fantes bedre måter å utnytte tilbudet på. Med utgangspunkt i erfaringer fra praksisfeltet, egne undersøkelser på andre sykehjem som hadde etablert sansehager og forskningsfunn presenterte hun flere forslag til tiltak i avdelingen.

Studenter, sykepleiere og bibliotekar fikk anledning til å diskutere resultatene, og til å vurdere om disse kunne bidra til å utvikle sansehagen ved sykehjemmet videre. Det ble en fin refleksjonsrunde som alle lærte av, og kanskje førte prosessen til en verdifull videreutvikling av sansehagen.

Som bibliotekar lærte jeg minst to ting:

1. Studenter og praksisfelt blir oppdatert og får trening i å holde seg oppdatert innen eget fag.
2. Et digitalt verktøy ble et viktig samhandlingsverktøy hvor vi alle lærte og veiledet sammen fra hver våre ståsteder.

HVORDAN KAN VI SE DETTE I SAMMENHENG MED BIBLIOTEKARSTUDENTENES PRAKSIS?

Gjennom hele praksisperioden skulle studentene på sykepleierutdanningen integrere og anvende ulike typer kunnskap med fokus på egne læringsmål og fem kompetanseområder. Herunder inngikk eksempelvis teori, forskning, egen erfaring, praktisk kunnskap. ▶

Studenten skulle kunne oppsøke og videreformidle ny kunnskap fra utviklingsarbeid og forskning.

Det ble stilt krav til sykepleiestudentene i praksis på en måte som skapte refleksjon over eget fag, egen utvikling og praksisstedets rutiner, tjenester og tilbud i samspill med faglærere og ansatte på praksisstedet. Å ha praksis stilte selvfølgelig også krav til praksisstedet om åpenhet og en positiv holdning til studentenes arbeid.

Jeg synes dette var en interessant måte å jobbe med studenter. Det var noe jeg hadde savnet de gangene jeg hadde fulgt bibliotekarstudenter i praksis på mine arbeidsplasser, både i folke- og fagbibliotek. Studenter fortalte at de opplevde praksisperiodene under utdanningen veldig forskjellig. Noen ganger lærte de mye, andre ganger lite. Jeg begynte å fundere på hvordan man kunne omsette noe av sykepleierstudentenes praksis til bibliotekarstudenters praksisperioder.

Nøkkelen til en god praksis kan ligge i å kartlegge studentenes interesser, skriver Anett Kolstad. Foto: Kristin Strøm.

«Å ha praksis stilte selvfølgelig også krav til praksisstedet om åpenhet og en positiv holdning til studentenes arbeid.»

Foto: Kristin Strøm

Det bør stilles krav både til praksisstedet og studenten, mener Anett Kolstad.
Foto: Kristin Strøm.

I februar 2012 utarbeidet jeg derfor et forslag til hvordan bibliotek som tar imot bibliotekarstudenter i praksis kan anvende og integrere ulike typer kunnskap etter modellen fra sykepleierutdanningen, med for eksempel disse kompetanseområdene:

1. Sosial kompetanse
2. Brukerrettet, bibliotekfaglig kompetanse
3. Lederkompetanse
4. Yrkesetisk kompetanse

Kompetanseområdene kan være like i folke- og fagbibliotek, mens læringsmålene selvfølgelig blir forskjellige.

Gjennomføringen av et praksisopplegg kan inneholde tre bolker:

1. Individuell ukelogg med læringsmål innen ett eller flere av kompetanseområdene
2. Møter med øvingslærer på praksisstedet
3. Praksisrapport med undervisning

TEORI OG PRAKSIS BØR GÅ HÅND I HÅND

Jeg har stjålet uttrykket «Man kan ikke bygge bro mellom teori og praksis uten å stå støtt på begge sider av broen» fra Nils Christian Tvedt Karlsen, Sykepleien, 23.04.2018.

Det er viktig at praksisfelt og utdanning er oppdatert på hverandre for å kunne gjøre studentene godt skikket til yrket. Det er utfordringer på veien dit, men det kan også tas noen grep for å lykkes.

I sin nye praksispolitikk påpeker Unio at det er utfordringer knyttet til tilgang, kvali-

tet og relevans på praksisplasser. Praksisveilederne har stramme rammebetingelser og praksissteder har utfordringer med tilgang til formell veilederkompetanse. Uklarhet rundt ansvar, roller, funksjoner og finansielle hensyn kan skape usikkerhet.

Vi kan kanskje ikke forvente oss at praksisperiodene i bibliotekarutdanningen vil finansieres, men praksisen kan kanskje

«Felles digitalt, veiledningsverktøy for faglærere, studenter og øvingsbibliotekarer kan bryte ned barrierer mellom praksis og utdanning, og føre til at man lærer sammen.»

gjøres ressursbesparende og vi kan innføre tiltak som øker kvaliteten på studentenes praksis likevel.

Felles digitalt, veiledningsverktøy for faglærere, studenter og øvingsbibliotekarer kan bryte ned barrierer mellom praksis og utdanning, og føre til at man lærer sammen.

Det kan være ressursbesparende ved at det er et felles verktøy og at studentene vil få svar fra de av «ressurspersonene» som har mulighet til å svare til enhver tid. En kan anta at ressurspersonene vil utfylle hverandre. Studentene vil få kvalifisert veiledning fra både praksisfelt og utdanning.

Jeg mener at det tidligere fantes nettverkssamlinger for øvingsbibliotekarer. Det savnes. Nettverkssamlinger kan være nyttige for informasjon om utdanningen, krav til øvingsbibliotekarer og praksissted, men også erfaringsutveksling mellom øvingsbibliotekarer. Nettverkssamlinger kan bidra til større motivasjon for å ta imot studenter i praksis og økt trygghet i rollen.

Nettverkssamlinger kan bidra til trygghet i veilederrollen, men det er også behov for kompetansehevende tiltak. Det bør finnes tilbud om kursing i veiledning, kunnskapsbasert praksis og andre emner som er nødvendige, og det bør også finnes tilbud om videreutdanning.

Krav og forventninger til oss som praksissted er en mangelvare. Sett fra mitt ståsted som biblioteksjef i Skedsmo kommune, er det en selvfølge med forpliktende avtaler mellom praksissted og utdanning. Det innebærer også å lage gode planer når studenter kommer til oss i praksis.

Vi har felles mål: Å bidra til godt utdannede bibliotekarer, som føler seg trygge og kvalifiserte til de ulike rollene de skal fylle når de er ferdig utdannet. Det bør vi ta på alvor. ▽

Forslag til praksisopplegg

Læringsmål og kompetanseområder

Læringsmål kan utarbeides i forhold kompetanseområdene. Nedenfor gis en beskrivelse av hva kompetanseområdene kan inneholde.

1. Sosial kompetanse

Sosial kompetanse kan være å kommunisere med og møte brukeren.

2. Brukerrettet, bibliotekfaglig kompetanse

Vurdere brukerens behov for hjelp til å finne informasjon. Gjennomføre veiledning/formidling i skranke, blant brukere i publikumsarealet, eller i definerte brukergrupper.

Delta på og gjennomføre en aktivitet i biblioteket, eksempelvis undervisning, veiledningsopplegg av forskere, bokformidling, spillkveld e. l.

Få innsikt i bibliotekets kasserings- og innkjøpsrutiner.

Få innsikt i hvordan bibliotekets tjenester kan tilrettelegges og gjøres tilgjengelige på nett ved bruk av nye teknologier.

Få innsikt i biblioteksystemet for bøker og andre medier.

Begge læringsmålene krever kartlegging av hva som gjøres, hva brukerne ønsker, innhenting av erfaringer og bruk av forskning.

3. Lederkompetanse

Planlegge, lede og fordele arbeidsoppgaver. Eksempelvis i tilknytning til planlegging av undervisningsopplegg eller veiledning av grupper som språkkafeer, eventuelt ledelse av et møte.

Informere og undervise medarbeidere. Eksempelvis i ny forskning eller i digital teknologi.

Ta initiativ til gjøremål

Samarbeide med andre

Bruk av statistikk

4. Yrkesetisk kompetanse

Være bevisst verdigrunnlag og styringsdokumenter (lover, etiske retningslinjer etc.)

Nøyaktighet og pålitelighet

Selvinnsikt

Gjennomføring av praksisopplegg

I tilknytning til kompetanseområdene kan studentene, etter modell fra sykepleierutdanningen levere skriftlig ukelogg med læringsmål.

1. Individuell ukelogg med læringsmål

Studenten skal formulere læringsmål og føre en ukelogg over hva han/hun har lært

Den individuelle loggen skal reflektere over:

a. Hva vil jeg lære og hvilke læringsmål vil jeg lage?

To eksempler på læringsmål innen kompetansemål

1: Sosial kompetanse:

Finne måter å kommunisere med brukerne i veiledningssituasjoner i biblioteket.

Formidle på en engasjerende måte overfor barn 3-5 år.

b. Hvordan vil jeg lære kunnskapen og ferdighetene?

Observere hvordan ansatte kommuniserer og møter den voksne brukeren, høre deres erfaringer, bruke egne erfaringer og søke forskning på området.

Kartlegge hvordan det formidles og lære av det, møte en barnegruppe og bli litt kjent, lese billedbøker som kan passe, bruk egne erfaringer, søke forskning på området.

c. Hva har jeg lært?

Refleksjon.

d. Hvordan synes jeg det gikk?

Hva gikk bra/ikke bra? Begrunne.

2. Møter med øvingsbibliotekar på praksisstedet

Biblioteket setter opp et program for praksisperioden slik at studenten har mulighet for å komme innom kompetanseområdene.

Øvingsbibliotekar på praksisstedet har et kort møte, varighet 0.5–1 time hver uke hvor en diskuterer hva som har gått bra og mindre bra med utgangspunkt i studentens læringsmål. Dette for at studenten skal få mulighet til å gjøre det bedre neste uke under veiledning fra øvingsbibliotekar.

Det kan være aktuelt å veilede sammen med faglærer ved hjelp av for eksempel Skype, eller et annet verktøy.

Praksisrapport med undervisning

Tema for praksisrapporten utarbeides i samarbeid med praksisstedet. Studenten skal trene på å innhente kunnskap fra praksisstedet, kunnskap om brukerne og finne nyere forskning. Hun/han skal ta inn egen erfaring og reflektere over hvordan hun/han kan gi forslag til nye måter å jobbe på.

Praksisrapporten blir overlevert praksisstedet slik som i dag. Med utgangspunkt i egen praksisrapport lager studenten et undervisningsopplegg eller en presentasjon til diskusjon på praksisstedet.

NY TJENESTE PÅ UIO-BIBLIOTEKENE I HØST:

Chatbotene kommer

Som første universitetsbibliotek lanserer UiO i høst en chatbot som hjelper brukerne med å svare på spørsmål om utlån og åpningstider. Kommer chatbotene for å ta fra oss jobben?

tekst
Embret Rognerød,
kommunikasjonsrådgiver
i Bibliotekarforbundet

- Vi skal la boten ta de repetitive, kjedelige oppgavene og la oss fokusere på det viktigste, sier Odd Randgaard Kleiva i DNB-advokatene.

DNBs chatbot Justina besøker juridisk fakultet på UiO sammen med to utviklere fra DNB-advokatene en oktoberformiddag.

Seminarrommet finner sted i et nedslitt seminarrom på Gamle Domus Nova. Utenfor vinduet kan man se det toppmoderne nybygget på Tullinløkka som skal huse jussstudentene i mange år fremover. Det er et nærmest mistenkelig symboltungt sted å høre om den rivende utviklingen innen chatbot-teknologien i banksektoren: Duoen fra DNB starter med å fortelle at Aino – DNBs kundechatbot – har redusert kundeservicechatten med 50 prosent.

Er dette noe som kan skje i en nær fremtid – også innen flere bransjer? For bare et år siden begynte Randgaard Kleiva og Stjern Pedersen å jobbe med Justina. Nå kan den svare på 70 prosent av de komplekse juridiske spørsmålene den får om konto, lån, dødsbo, verger og fullmakt – og gi rett svar.

SVARER RETT PÅ 7 AV 10 SPØRSMÅL.

Så kanskje kan vi alle la humla suse og lene oss på botenes ekspertise i en nær fremtid? Det høres forlokkende ut, men teknologien er ikke smartere enn vi gjør den til.

«Bot-er kan ikke resonnerer fritt. De kan bare gi oss de enkle svarene.»

Odd Kleiva, DnB-advokatene

– Det er et tungrodd arbeid. Det er vi mennesker som må plote inn spørsmålene og gjøre endringer etter hvert som feil og mangler melder seg. Og man er avhengig av et visst volum for å skape lønnsomhet og bruk, sier Randgaard Kleiva.

Det vanskeligste for bot-en er når brukeren ikke vet hva de spør om. Spørsmålet «Hei, jeg heter Bjørn. Kan jeg få informasjon om strafferett?» kunne lenge besvares med «Har du vært på ulovlig jakt, må du ringe politiet.»

- Men boten er blitt bedre på å stille såkalt reflekterende spørsmål i stedet for å svare på det den ikke kan. Og å være klar på hva den ikke kan svare på, sier Stjern Pedersen, som påpeker at dette fører til mindre negative reaksjoner blant brukerne.

UTVIKLER UNDERVEIS

Mange vil kanskje stusse over at en chatbot tas i bruk av Norges største bank allerede før den er ferdig. Men dette er helt symptomatisk: I «gamle dager» lanserte man gjerne digitale tjenester etter årelang utvikling og regnet produktene som mer eller mindre ferdige. Nå er det i vinden med såkalt MVP (maximum viable product). Dette vil si at man lanserer tjenester tidlig, med noen få funksjoner, og utvikler disse videre i pakt med brukerne. Men samtidig må tjenestene være fylt med nok innhold til at folk gidder å bruke tjeneste (minimum viable product- MLP).

Med 600 svar – mot 200 i starten – tror DNB-advokatene at tjenesten begynner å levere også på lønnsomhet.

- Vi mistenker at det er snakk om få justeringer for å få enda høyere treffprosent, sier Stjern Pedersen.

KRITISKE JURISTER

Allerede før Justina-seansen har pågått ▶

særlig lenge, stiller flere av de vitenskapelig ansatte ved juridisk fakultet kritiske spørsmål, som seg hør og bør for jurister: Hvordan ivaretas personvernet? Har DNB gjort en ordentlig risikovurdering?

En hvithåret mann, som introduserer seg selv som «en av oss som har levd en stund», stiller selve djevelens advokat-spørsmålet: Dette er førstegenerasjonschatboten, og den kan neppe erstatte juridisk spisskompetanse, men hva skjer med arbeidsplassene om 20 år, når teknologien er blitt langt smartere?

- Bot-er kan ikke resonnerer fritt over en sak, sier de to DNB-advokatene ubekymret. – Den kan bare gi oss de enkle svarene.

Samtidig ligger det noen ganger kompleks juss også bak enkle svar, påpeker de to DNB-ansatte, og viser frem hvordan flere hjemler kan dukke opp under et enkelt svar – ved å skrive inn «hjemmel» i chatten.

En ripe i lakken er at programvaren kan se IP-adresser, selv om brukerne får beskjed om å ikke oppgi personlige opplysninger. I den mer positive enden av skalaen påpeker DNB-advokatene at Justina kan rydde mye av stammespråket av veien:

– Folk som har vært advokater lenge utvikler gjerne et magisk språk som er helt ugjennomtrengelig for andre mennesker. Hvorfor er vi så glade i å skrive passiv? Vi har

innført forbud mot ord som «anliggende» og «imidlertid».

Seminarsalen humrer, og det hele avsluttes med at DNB-advokatene viser til hvordan de kan brukes teknologien til å skaffe seg oversikt over hvor skoene trykker:

– Vi får virkelig muligheten til å kartlegge hva folk lurer på. Det gjør det også til et velgnet opplæringsverktøy, sier de.

– BARE I STARTGROPA

Samtidig som chatbot-ene for alvor gjør sin inntreden som noe annet enn rene kunde-

– Det har vært veldig gøy å jobbe med dette, blant annet fordi dette ikke er en oppgave som stopper. Man må hele tiden legge til nye spørsmål, redigere svar og forbedre underveis. Og man får en helt annen oversikt over spørsmålene som kommer inn. Vi kan se hva lånerne lurer og la spørsmål gir en helt ny innsikt i hvordan vi organiserer nettsidene våre, sier Glenn Karlsen Bjerkenes om UiOs chatbotprosjekt, som ble lansert tidligere i høst. Foto: Kristin Strøm

hvor lenge er humsam-biblioteket åpent?

HumSam-biblioteket er betjent og åpent for alle mandag - fredag kl. 08.00–22.00 og på lørdager kl. 10.00–18.00.

Hvis du ønsker å se flere åpningstider for HumSam-biblioteket, kan du klikke på

De fleste av chatbotene benytter seg av den norskutviklede teknologien boost og bygges opp som såkalte intensjonshierarkier. Universitetsbibliotekets bot har per nå 360 «intensjoner» innen bibliotek, det vil si at det er 360 ulike spørsmål boten er trent til å svare på innen vårt område. For hver av disse 360 er det minst 15 ulike formuleringer personalet har lagt inn for å trene chatboten i å forstå hva brukeren spør om.

UiO-bibliotekene lanserer sin første chatbot høsten 2020 – som det første norske universitetsbiblioteket. Dette bildet er fra en tidligere fotoserie av fotograf Kristin Strøm.

serviceverktøy, vinner chatbaserte sosiale medier terreng blant unge brukere – på bekostning av statusoppdatering-suksessene som Facebook, Instagram og Twitter.

Nå går norske bibliotek i gang med å utforske chatbot-teknologien. Som det første universitetsbiblioteket har UiO utviklet en chatbot for bibliotekets brukere – med lansering i november.

Hovedbibliotekar Glenn Karlsen Bjerkenes jobber i høst 50 prosent med UiOs chatbot-prosjekt over en periode på seks uker. Han tror det finnes et stort potensial for å jobbe mer med dette i biblioteksektoren.

– Dette er noe vi kommer til å se mer og mer av. Vi er bare i startgropa, sier Karlsen Bjerkenes. –

Man kan kanskje sammenligne chatbotens funksjon med ubetjent åpningstid, det er et ekstratilbud for brukere som vil finne frem selv. Boten skal ligge tilgjengelig på nettsiden vår og være en litt annen måte å finne frem på

For UiO-bibliotekenes del vil tjenesten først og fremst formidles som et godt synlig tilbud på nettsiden. I motsetning til DNB har

UiO valgt en anti-kundeservice-aktig variant uten navn og bilde. Men også UiO-bibliotekene har valgt å lansere boten på en måte som gjør det mulig å utvikle den over tid.

«Jeg er ikke redd for at vi ikke har en jobb om 20 år.»

Glenn Karlsen Bjerkenes, universitetsbibliotekar

– Det er viktig for oss å være tydelige på at dette er under utvikling. Vi har valgt ut noen kjerneområder: Bot-en må kunne svare på alt om åpningstider og utlån. Så kan vi utvide med flere temaer underveis.

Foreløpig treffer boten på 64 prosent av

spørsmålene innenfor de to områdene personalet har valgt ut. Men Karlsen Bjerkenes er ikke i tvil om at den også kan brukes til flere ting. På litt sikt kan den for eksempel integreres med en menneskelig chat, slik BI i lang tid har hatt på biblioteket, påpeker han.

– Da vi testet det på brukere som kunne spørre om hva de ville, var det mange som spurte: «Har dere bøker av den og den forfatteren?» Det har vi ikke mulighet til å svare på i dag. Men vi kan koble til Oria-søk etter hvert.

KAN SPARE ARBEIDSTID

Det ligger i chat-botens natur at den skal utvikles slik at flest mulig skal kunne bruke dem. Men hva kan bot-en hjelpe personalet med? Karlsen Bjerkenes håper den både kan spare arbeidstid og redusere mengden av spørsmål på epost.

– Vi får sjansen til å se på hva folk lurer på, og de gir oss feedback i form av tommel opp og tommel ned. Det er en vinnvinnssituasjon.

Personvernet skal også ivaretas på en ordentlig måte, forsikrer han. UiO sensu- ▶

Foto: Kristin Strøm

rerer personsensitiv informasjon og chat-samtalene får ganske enkelt et nummer.

Så gjenstår spørsmålet om bot-ene kommer for å ta oss. Risikerer bibliotekarer å bli overflødige hvis bot-ene kan svare på alt fra utlån til bokanbefalinger? Også Karlsen Bjerkenes har tenkt på de kritiske innven-

dingene, men han er ikke særlig bekymret.

- Det er et spørsmål vi ofte får. Vi blir færre og færre ansatte og det kreves mer og mer av oss. Men jeg er ikke redd for at vi ikke har jobb om 20 år. Vi jobber også med en robot som skal ta enkle bestillinger for oss, noe vi ser frem til. Det er fortsatt tydelig

begrensninger for hva en bot kan gjøre. Vi skal la robotene gjøre den enkle jobben. Så kan vi gjøre det vi er best på: Dypveiledning, formidling og andre oppgaver som krevvår kompetanse. ▼

Foto: Kristin Strøm

PEKER UT NYE RETNINGER FOR NORDISKE BIBLIOTEK:

Fire nye måter å være bibliotek på

Nye krav har vært en selvfølgelighet opp gjennom bibliotekenes historie. Det nye er mengden av faktorer og kompleksiteten, skriver den kjente danske bibliotekstrategen og tidligere biblioteksjef i Malmø, Elsebeth Tank.

tekst
Elsebeth Tank

Da Susanne Brøggers brevroman «Jeg har sett den gamle verden forsvinne» kom ut i 2010, satte den spor i meg, med sin klare distinksjon mellom den gamle og den nye verden. Teksten inspirerte meg til dypere refleksjon rundt danske folkebiblioteks måter å være bibliotek på – og i 2017 ga jeg ut en liten bok med tittelen «Nye måder at være bibliotek på».

De fleste bibliotekmennesker som har fulgt med i historien om utviklingen av Nordens folkebibliotek fra 1960-tallet og de følgende 30-40-årene, vil nok dele min oppfatning av de danske bibliotekene som ressurssterke, modige og endringsvillige.

Men de siste 20-30 årenes nedskjæringspolitikk har kostet. Det finnes fortsatt sterke profilerte bibliotek, som viser nye veier, men vi har til gode å se om hele feltet – alle kommunenes bibliotek – henger med, eller hvor mange steder bibliotekene i realiteten fases ut eller går over til en annen type kommunal virksomhet, i all stillhet.

Samfunnsforandringenes konstante nye krav og muligheter er og har vært en selvfølgelighet opp gjennom bibliotekenes historie. Det nye er mengden av faktorer og den kompleksiteten og hastigheten de kommer buldrende sammen med.

For bibliotekutviklingen er det særlig fire områder som har vært avgjørende:

1. Nye utfordringer i samfunnet, f.eks. økende segregering)
2. Fremveksten av en stat med nyliberale trekk, som blant annet førte til nedleggelsen av de statlige institusjoner som var viktige motorer i bibliotekutviklingen i det 20. århundret.
3. Generelle økonomiske omprioriteringer som har gått på bekostning av bibliotekenes budsjetter.
4. Digitaliseringen, som både har gitt uante nye muligheter, men som også har ført til tvil rundt bibliotekernes eksistens i det lange løp.

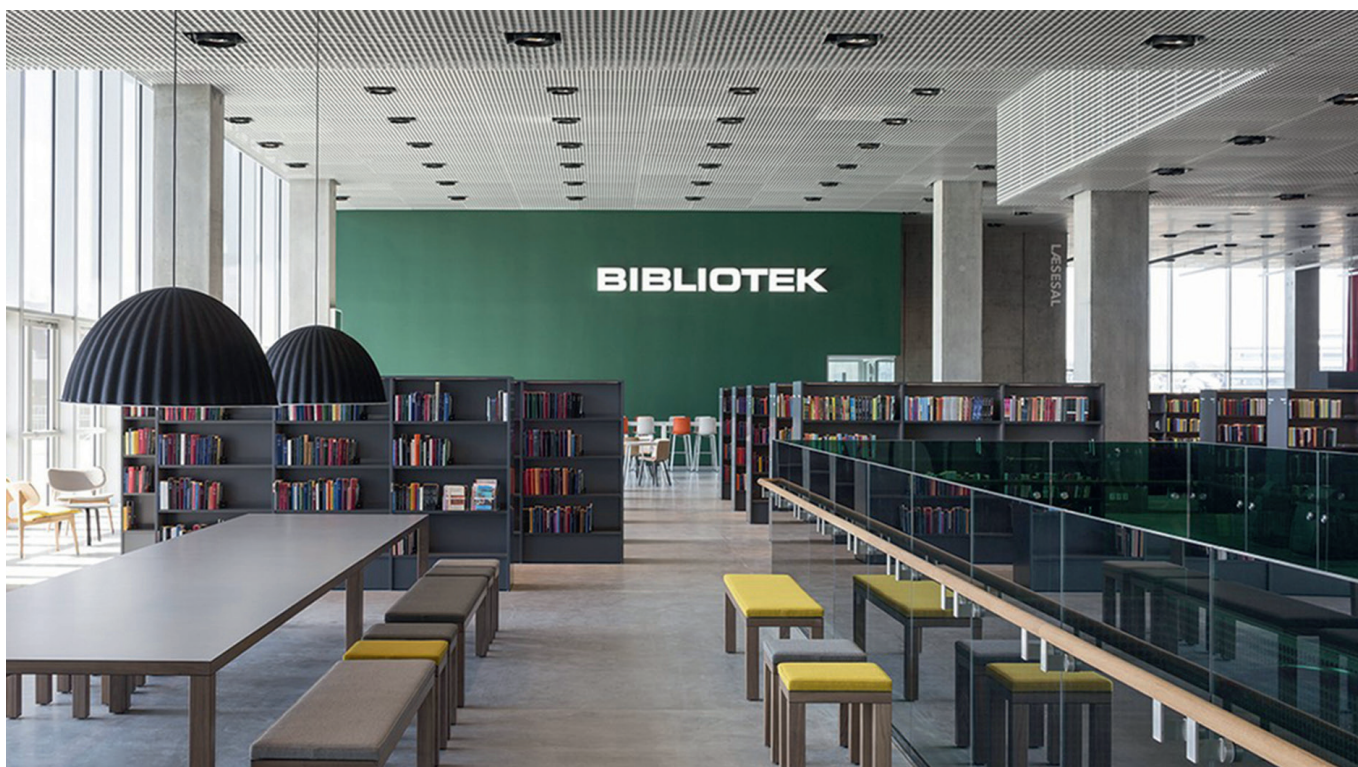
Disse nye vilkårene brakte folkebibliotekerne på defensiven på begynnelsen av 2000-tallet, og biblioteklederne så seg nødt til sjøsette nye initiativ i et høyt tempo.

De mest markante trekkene ved denne nye situasjonen i Danmark var at:

1. Ideen om bibliotek for mennesker – ikke for materialer
2. Mange bibliotekfilialer ble nedlagt
3. Kommunenes borgerservice ble flyttet fra rådhuset til folkebiblioteket
4. 60 % av bibliotekenes åpningstid gikk over til selvbetjening, uten bemanning
5. Bibliotekene påtar seg oppgaven med å lære borgerene å bruke de offentlige systemenes nye digitale plattformer
6. Digitale bibliotekløsninger har blitt prioritert og utviklet i fellesskap.

Initiativene ble gjennomført i tett samspill mellom kommuner, biblioteklederne og den daværende Styrelse for Bibliotek og Medier. Denne organisasjonen ble i samme periode fusjonert inn i et større statlig organ og mistet raskt både ansatte og posisjon.

Det kan brukes mange positive ord om de nye måtene å være bibliotek på. Ord som større åpenhet, nedbrytning av foredede strukturer, større kapasitet til å møte nye komplekse utfordringer, kanalisering av ressurser til områder der behovet er størst og nedprioritering av andre. I tillegg kom- ▶

mer meget høye besøkstall og gode digitale løsninger utviklet gjennom nasjonale samarbeid.

Men vi trenger også diskusjoner og forskningsprosjekter, som kan være med på å avdekke hvem og hva bibliotekene blir og hvor de er på vei hen. Hva blir konsekvensene når bibliotekene løser samfunnsoppgaver sammen med partnere som har et oppdrag som er i konflikt med bibliotekets prinsipper? Har betyr de mange nye tjenestene for den

enkelte ansatte og fellesskapets forståelse for bibliotekets identitet? Hva betyr det at begrepet bibliotekar mister betydning og hva kommer i stedet?

Vi bør gå nærmere inn på hvordan vi definerer moderne bibliotek i det 21. århundret, hvilke verdier bibliotekene bygger på og bringer inn i samfunnet, og hvilke neste initiativ som venter på å oss. ▼

I RAMPELYSET. Med omtale verden over er Dokk1 i Århus blitt det kanskje fremste eksemplet på idealet om «det nye biblioteket» i Danmark. Foto: Dokk1.

«Vi trenger også diskusjoner og forskningsprosjekter, som kan være med på å avdekke hvem og hva bibliotekene blir og hvor de er på vei hen.»

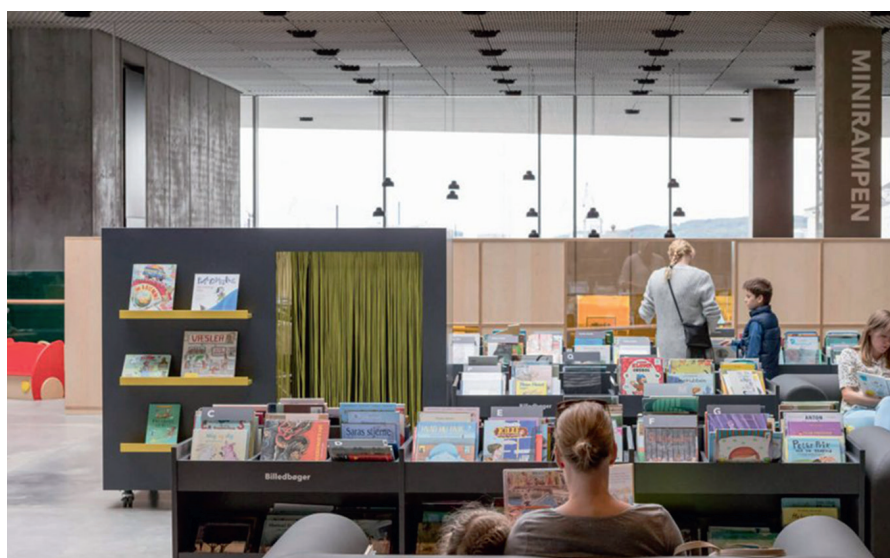

Foto: Dokk1

Foto: Helge Dyrhol/Kristiansand folkebibliotek

ØYEBLIKKET

Parkour i foajeen

For første gang testet Kristiansand folkebibliotek parkour i foajeen! Aktiviteten var en del av åpningen til fotograf Ole Johan Moes utstilling med bilder av parkour i Kabul, Afghanistan. Moe har fotografert ungdommer som bruker gatesporten som en viktig avkobling fra den brutale virkeligheten de lever i.

Fire ungdommer fra parkourmiljøet i Kristiansand viste litt av hva sporten går ut på. Etterpå ble det servert afghansk mat. Utstillingen var et samarbeid mellom Blå Kors, Vision Parkour, Folkebiblioteket i Kristiansand, Litteraturhuset i Trondheim og fotograf Ole Johan Moe, som ble vist i foajeen ut september.

ØYEBLIKKET

I serien øyeblikket presenterer Bibliotekaren originale og utadrettede aktiviteter i bibliotekene.

DEBATTERTE ETISKE VALG OM YTRINGSFRIHET:

Scenenekt eller dialog?

Scenenekt har vært et diskusjonstema for mange bibliotek de siste årene. I høst ble temaet belyst av et panel på Bergen offentlige bibliotek.

tekst
Aud Gjersdal
frilansjournalist

Scenenekt eller "no-platforming" er forsøk på å hindre meningsmotstandere i å slippe til på et bestemt sted med synspunktene sine i offentligheten. Nylig ble et innlegg på seminaret "Seksualitet, kjønn og identitet" avholdt i NLA Høgskolen i Bergen sine lokaler, avbrutt av aksjonister. En av talerne snakket om å hjelpe homoseksuelle som ønsker det, til heteroseksualitet. Men da en overlege og psykiater i sitt foredrag uttalte at flertallet av barn og unge med kjønnsidentitetsforstyrrelse har psykiske lidelser, og at transvestittisme er en

"fetisjisme", entret en gruppe fra Rødt scenen og avbrøt taleren med flagg og banner med slagord som "La oss være homofile".

Scenenekt er en inngripen i ytringsfriheten. Temaet ble i høst belyst av et panel på Bergen offentlige bibliotek. Panelet bestod av Tarjei Røsvoll, Gunnar Tjomlid og Espen Goffeng. Ordstyrer var Martin Otterbech. Arrangør var Studentersamfunnet i Bergen.

Termen "scenenekt" blir brukt i ulike betydninger. Morgenbladets politiske redaktør Lena Lindgren har tidligere funnet

ulike måter å bruke termen på: a) nekte å dele scene med b) ikke invitere c) av-invitere d) gjøre det vanskelig for andre å invitere og e) fysisk sabotere samtale med, meningsmotstandere.

UBEHAGELIGE SAMTALER

Samfunnsdebattant og forfatter Espen Goffeng mener at scenenekt er å ødelegge en samtale andre vil ha.

– Det er å ta på seg oppgaven og føle at en har rett til å bestemme hva andre skal få lov til å si og høre, sier han, og peker på at slik opptreden kan føre til at arrangører slutter å invitere gjester som de regner med vil oppfattes som kontroversielle. Goffeng ble oppmerksom på termen i 2015, da det kom en ny bølge studentaktivisme ved en del amerikanske universiteter, og der scenenekt er en del av strategien.

– Det at nye grupper får større rom til å ytre seg i, betyr ikke at de aktivt skal ødelegge andres rom, understreker han. I USA og England er også universitetsadministrasjon involvert i scenenekt, for penger er viktig, og de er redde for misfornøyde studenter.

– Universitetene er bygd for å kunne debattere ubehagelige temaer. Det som skjer på universitetene havner ute i samfunnet. Det blir ofte grunnlag for politiske og kulturelle endringer noen år senere, når

Panelet under debatt om scenenekt på Bergen offentlige bibliotek i oktober.
Foto: Aud Gjersdal.

studentene blir ansatt i blant annet departementer, sier han.

VIKTIG MED RAMMER

Den tidligste bruken av termen kommer ifølge samfunnsdebattant og jurist Tarjei Røsvoll fra den britiske studentunionen som begynte å lage lister over organisasjoner de selv ikke ville invitere. Han ser at ytringsfriheten ved universiteter er truet av republikanere og konservative, der for eksempel USA har forbud mot politiske demonstrasjoner på campus. ▶

Foto: Unsplash

Samtidig er antallet invitasjoner universitetene har trukket få. Scenenekt kan likevel være et problem. Røsvoll mener at høyresiden har brukt ytringsfriheten som et skalkeskjul for å vinne frem med sitt politiske prosjekt, nemlig å utvide sin makt på universiteter. Han mener at det er paradoksalt å hevde at universitetene er et sted for uregulert debatt:

– Det stikk motsatte er sannheten. På universitetene har vi den mest rigide debatten av noe sted i samfunnet, sier han. For å uttale seg om en sak må en ha satt seg inn i faglitteraturen og fulgt de akademiske normene som gjelder.

– Hvis en skal få en samtale på et godt grunnlag, så er det nødvendig med rigide rammer. Da har vi mulighet for å nå sannhet. Det er derfor helt naturlig at studenter vil være med å bestemme hvem som snakker på campus, sier han, og legger til at den mest effektive måten å få noen vekk fra scenen på, er å kutte pengestrømmen deres.

SCENENEKT KAN ØKE YTRINGSFRIHET

Foredragsholder og forfatter Gunnar Tjomlid mener at scenenekt i noen tilfeller kan være et problem, men at det ofte heller må anses som en utvidelse av ytringsfriheten.

– Det truer etablerte talere som hvite privilegerte menn, som kunne komme med

sine budskap og ikke ble så mye motsagt, sier han og viser til at flere minoriteter som tidligere ikke hadde fått sagt noe, nå har fått en stemme de ikke hadde før:

«Vi må sette et tak på ytringsfriheten for å gi flere muligheten til å ytre seg.»

Gunnar Tjomlid

– De ser seg som en gruppe, de har fått sosiale medier og kan snakke til verden og bli hørt, sier Tjomlid, og sier videre at selv om en taler ikke får forelese på et spesifikt universitet, så finnes der mange andre arenaer å ytre seg på. Noen av de som roper høyest om at scenenekt er et ytringsfrihetsproblem kan ha millioner av følgere i sosiale medier.

– Problemet er ikke studenter som protesterer, men en feig ledelse som gir etter. Filmen *The Hunt* ble nylig trukket fordi det kom protester mot innholdet. Hvorfor har ledelsen ikke baller til å gjøre det de tror på?

Er de så redd for tape penger, eller? spør han.

Tjomlid utdyper synspunktet sitt på e-post, der han skriver at mange eksempler på scenenekt er forståelig fordi taleren har en historie med å presentere utdaterte og fordomsfulle meninger uten noe vitenskapelig fundament for å promotere sine konservative fordommer mot grupper, for eksempel homofile eller transpersoner. En slik scenenekt kan gi plass til de som tidligere ikke fikk komme til orde.

– Når en konservativ/høyrevridd taler ikke får den plattform og oppmerksomhet han kanskje fikk for 10+ år siden, vil det gi rom til at disse tidligere undertrykte gruppene lettere kan fortelle oss om sin virkelighet, uten å føle seg kneblet av skam, fordommer og manglende publikumsinteresse, skriver han, og sammenlikner med kommentarfelt i aviser: Dersom en ikke sletter hets og personangrep, så fører det til at mange ikke lenger tør eller ønsker å delta i debatten.

– Iblant må vi sette et tak på ytringsfriheten for å gi flere muligheten til å ytre seg, avslutter Tjomlid. ▽

Foto: Thomas Johannessen

Forfatter Gunnar Tjømslid mener scenenekt kan være et problem, men at det ofte må anses som en utvidelse av ytringsfriheten.

DEBATTKLIMAET PÅVIRKER SAMFUNNSDEBATTANTER I STAVANGER:

Går vi glipp av opplysende debatter?

Kan protester i verste fall forhindre bibliotekene i å presentere de gode og folkeopplysende debattene?

tekst
Aud Gjersdal
frilansjournalist

Tidligere i år møtte Antirasistisk Front fysisk opp på Sølvsberget bibliotek og kulturhus i Stavanger for å protestere mot at Selvsstendighetspartiet fikk leie møtelokaler der. Hva har aksjonisme av denne typen å si for viljen til å ta de vanskelige debattene på biblioteket?

– Det kan være noen debattanter tenker at vi ikke vil gjøre det igjen, at folk holder seg unna fordi det blir protester med oppmøte og plakater, sier leder for Sølvsberget bibliotek og kulturhus Anne Torill Stensberg.

Senere i høst ble *Ways of seeing* vist på Rogaland teater under Kapittelfestivalen, og Sølvsberget ønsket å ha en debatt etterpå.

– De involverte orket ikke å delta i en debatt. De var så preget av å ha vært lenge i offentlighetens søkelys med teaterstykket. De ble så herset med på en del nettsteder, som også hengte ut enkeltpersoner, sier Stensberg.

Hun forteller at bibliotek i stedet arrangerte en kunstnersamtale. Reaksjoner på debatter kommer gjerne i sosiale medier, og ytringer her kan lett nærme seg trusler og hets, noe som igjen kan føre til at personer tier mer enn de burde, selv om ingen nekter dem scenetid.

– Vi går glipp av den brede opplysende debatten, hvor en får belyst fra mange sider. Hvis vi skal drive med folkeopplysning, må vi få frem ulike sider av en sak og sørge for at

folk får reflektere litt selv. Da er vi avhengig av å få ulike stemmer representert. Dersom det blir for belastende for den enkelte, så blir det vanskeligere, sier hun, og påpeker at det etter hvert finnes mange arenaer for debatt, som ofte bærer preg av underholdning.

Stensberg understreker at bibliotekene ikke bare skal ta polariserte diskusjoner der deltakerne plasseres på scenen for å selge billetter. Sølvsberget ønsker å være en trygg arena som står for den brede opplysende debatten og som først og fremst arrangerer lærerike debatter.

– Hva med de som mangler mot og krefter til å kreve plass på talerstolen?

– De har vi et særlig ansvar for. De som ikke har en sterk stemme, ikke har ordet i sin makt, eller som blir forfulgt på grunnlag av sine ytringer. Vi må alltid lete etter måter å få frem de stemmene. ▽

BEKYMRET. - Hvis vi skal drive med folkeopplysning, må vi få frem ulike sider av en sak, sier Sølvsberget-leder Anne Torill Stensberg. Foto: Anne Lise Norheim.

Foto: Anne Lise Norheim

UTFORSKER DIGITAL FORMIDLING FOR BARN I BERGEN:

- Vi vil ikke lære, vi vil gjøre

Bør vi dra barna med oss til bøkene eller bevege oss over på deres plattformer? Gjennom sine digitale prosjekter forsøker Bergen offentlige bibliotek å finne en gyllen middelvei mellom barnas medievaner og å vekke leselysten hos flere.

Margrete Rasmussen
spesialrådgiver og avde-
lingsleder for program ved
Bergen Offentlige Bibliotek

Nye leseundersøkelser viser bråstopp på frivillig boklesing for veldig mange i alderen 16–19 år. Nedgangen i litteraturlæsning ser vi igjen i bibliotekstatistikene som viser store fall i utlån til denne gruppen, opp mot 30–40 prosent nedgang.

Ungdom bruker mest tid på skjerm, men skjermen brukes ikke til å lese litteratur, ifølge Medieundersøkelsen 2018. Også hos yngre barn finner vi den samme tendensen, og undersøkelser fra andre land viser at dette ikke er spesielt for Norge. En nyere, stor dansk leseundersøkelse med barn i alderen 7–12 år slår fast at barna ikke leser frivillig på fritiden, men forbinder lesning med skole.

For oss som har eller arbeider med barn og ungdom, er ikke dette overraskende, men utfordringen er klar: Hvordan skal biblioteket forholde seg til dette? Skal vi dra i barna og ungdommene for å få dem til bøkene, eller skal vi ta konsekvensene av at de oppholder seg på andre plattformer og skape tilbud i biblioteket som retter seg etter dette? Skal vi utforske eller bevare? Hvis ikke vi utforsker – hvem skal gjøre det da? Og sist, men ikke minst: Har bibliotekaren den rette kompetansen?

På Bergen Offentlige Bibliotek forsøker vi å møte utfordringen, og utforsker digitalt innhold og aktivitet for barn og ungdom gjennom ulike prosjekter og i samarbeid med andre. Vi har et nært samarbeid med Seksjon for digital kultur ved Universitetet

i Bergen og med flere andre aktører innen feltet lokalt. I tillegg har vi et eget spillteam som samarbeider med andre bibliotek, samt flere ulike prosjekter innen elektronisk litteratur, VR og koding. I prosjektene forsøker vi å være utforskende og gjerne litt i forkant, og vi legger vekt på samarbeid med andre aktører. Gjennom dette utvidede nettverket av aktører og teknologi driver vi gradvis frem en endring i biblioteket som svar på noe av brukernes behov.

«I satsingen vår på digitalt innhold og barn har vi hatt hovedvekt på kreative aktiviteter og læring.»

Et av feltene vi utforsker er elektronisk litteratur. Med dette menes ikke e-bøker, men elektroniske litterære verk som er skapt for digitale medium, og som utnytter de mulighetene som ligger i mediet. Vi har introdusert publikum for elektronisk litteratur gjennom flere utstillinger i biblioteket. Kid-e lit utstillingen, som var en del av den elektroniske litteraturkonferansen ELO i 2015, en relativt stor utstilling av elektronisk litteratur utvalgt av forskere på barne- og ungdomslitteratur i Norden, hadde som mål å gjøre flere oppmerksomme på de gode og nyskapende litterære opplevelsene som skapes for barn og unge i digitale medier.

En annen større utstilling av elektronisk

litteratur Turn on literature[6] rettet seg mot ungdom og voksne bibliotekbrukere. Gjennom en internasjonal "Call for works" fikk vi tilgang til nye litterære verk fra kunstnere/forfattere – som vi kuraterte til en utstilling av ny elektronisk litteratur. Bibliotekene skapte også egne elektroniske litterære verk (poesimaskiner) i samarbeid med den norske poeten Morten Langeland og en dansk og en rumensk poet. Workshops med ungdom er også en sentral del av dette prosjektet, der ungdom går aktivt inn i litteraturen, evaluerer verkene i utstillingen og skaper egen elektronisk litteratur ved hjelp av poesimaskinen. Den elektroniske litteraturen åpner for medskapning og aktivitet, og skaper engasjement.

I satsingen vår på digitalt innhold og barn har vi hatt hovedvekt på kreative aktiviteter og læring. Bakgrunnen for dette er en tanke om literacy, der det å beherske digitale uttrykksformer er sentralt. Ved å gi barna kunnskap og tilgang til verktøyene, kan vi hjelpe dem fra en konsumentrolle til en produsent- og skaperrolle, f.eks ved at barna selv lærer å programmere og lage små spill. Kurs i for eksempel Scratch og Python gir barn grunnleggende programmeringskunnskap, og mye av æren for at dette er blitt så utbredt over hele landet, har organisasjonen Lær Kidsa Koding.

Det er et viktig demokratiprinsipp å gjøre kunnskap og verktøy tilgjengelig for alle, noe som samsvarer med bibliotekets rolle som en demokratisk arena. Kodeklubber for flyktninger og innvandrere, grupper som gjerne ikke har like god tilgang til teknologien, er et ledd i dette. Disse kodeklubbene ble første gang realisert gjennom støtte fra ▶

Margrete Rasmussen (t.v.). Denne artikkelen er basert på et innlegg Margrete Rasmussen holdt under seminaret «Barn og medier. Historiefortelling og medvirkning på ulike plattformer», som Norsk Barnebokinstitut og Språkrådet holdt 13. september 2018. Foto: Ragnar Rørnes (Bergen offentlige bibliotek)

Sparebankstiftelsen SR-bank.

BoB arrangerer som flere andre bibliotek, årlig en Girl Tech Fest. Dette er en hel dag hvor jenter på 4. og 5. trinn får utforske mange morsomme aktiviteter innenfor teknologi og læring. Vi har også fylt hele biblioteket med en heldags IT-konferanse for barn i samarbeid med Boosterkonferansen, i tillegg til ulike prosjekter med f.eks Compuercraft – programmering inne i Minecraft. Dette er veldig populære aktiviteter, og her som ellers er det essensielt med gode samarbeidspartnere.

VR-prosjektet “Den andre røynda” er et annet prosjekt som utforsker digitale medier i biblioteket. Tanken er også her demokratisering – å gjøre teknologien og kunnskapen tilgjengelig og vise hvordan brukeren selv kan skape innhold til VR. I samarbeid med Crossover labs og skole har biblioteket laget fotogrammetri-workshops som en introduksjon til å skape VR miljøer ved hjelp av teknologi ungdom allerede eier, nemlig mobiltelefonen sin. I løpet av workshopen blir elevene introdusert til fortellingslandskapet i VR, de lærer å manipulere objekter i 3D, og å bygge en scene for å støtte en historie.

Vi har altså teknologien og kan lage workshops i å bruke den, men ser samtidig at vi i biblioteket mangler det virkelig gode innholdet å formidle i dette mediet. Dette

er en utfordring som i høy grad gjelder også for spillmedier.

En hel generasjon brukere har ikke et bibliotek som kan tilby relevant innhold innen deres mest brukte kulturuttrykk.

Spill er et sentralt kulturuttrykk og det mange unge bruker aller mest. Ifølge Medietilsynets undersøkelse, Barn og medier fra 2018, spiller 96 prosent av guttene og 63 prosent av jentene. Andelen jenter som spiller, synker med stigende alder, mens over

gement på lik linje med andre arrangement ved biblioteket. I arrangementene er spillutviklere våre forfattere, spill anerkjennes som kulturuttrykk og en måte å ytre seg på. Disse arrangementene har særlig nådd voksne og eldre ungdom med et intellektuelt forhold til spill og spillkultur. Flere hundre menn i alderen 20-40 år har møtt opp for å høre norske og internasjonale spillutviklere fortelle. Prosjektet jobbet ikke med en spesifikk målgruppe, men med spill som kulturuttrykk generelt. Likevel, med tanke på den store andelen unge mennesker som spiller, var det slående få under 19 år på arrangementene.

Her er vi ved en kjerneutfordring for bibliotekene. Det er en realitet at bibliotekene sliter med å henge med og knekke koden for spillformidling til barn og ungdom. Det er flere årsaker til dette, men et viktig hjertesukk fra spillteamet er tilgangen på spill i biblioteket. Praktisk har dette sin årsak i rettigheter og tilgang for bibliotekene. Bibliotekene er bundet til å kjøpe inn av én aktør, Biblioteksentralen, men denne kan kun tilby et lite fåtall spill fra siste generasjon konsoller for barn under 18 år. Selv om spill nå også er en del av Innkjøpsordningen administrert av Norsk filminstitut, hjelper dessverre ikke dette mye på utvalget. I 2017 kom det 18 spill på innkjøpsordningen til android, ios og pc.

«En hel generasjon brukere har ikke et bibliotek som kan tilby relevant innhold.»

90 % av guttene spiller uavhengig av alder. Men hvordan er det med spill i biblioteket?

Bergen Offentlige Bibliotek har et eget spillteam, og harsammen med Deichmanske og Drammen bibliotek drevet prosjektet “Et løft for spill” for å utvikle spill sin posisjon i bibliotekene. Prosjektet har blant annet arbeidet ut fra en idé om å lage spillarran-

Men disse spillene i innkjøpsordningen er ikke til hjemlån. Det er kun et par spill som finnes i fysisk format, og avtalen er at alle spillene fra innkjøpsordningen må brukes i biblioteket. Vi kan sammenlikne innkjøpsordningen av spill med formidling av smalere norsk litteratur. Forskjellen er at du ikke kan låne spillet med hjem, du må spille på biblioteket.

Ifølge bibliotekloven skal det enkelte bibliotek i tilbudene sine til barn og voksne legge vekt på kvalitet, allsidighet og aktualitet. Men med så lite spill tilgjengelig, er det ikke mulig for bibliotekene å legge vekt på kvalitet og aktualitet i tilbudet, ikke minst med tanke på at de spillene som brukerne er opptatt av, ikke er tilgjengelige for lovlig utlån.

Meldingen fra Spillteamet er klar: Bibliotekene savner et godt system der spillene kan gjøres tilgjengelig for utlån, bruk og formidling. For med så få spill å tilby, hvordan skal bibliotekenes tilbud være relevante for 96 prosent av guttene og 63 prosent av jentene? Tallene fra Medieundersøkelsen er klar tale: En hel generasjon brukere har ikke et bibliotek som kan tilby relevant innhold innen deres mest brukte kulturuttrykk. Bibliotekene risikerer dermed å miste en hel generasjon om vi ikke gjør noe nå, og dette gjelder spesielt guttene.

Formidling av spill og annet digitalt innhold er en oppgave for biblioteket som vi ikke kan vente med å møte til bedre avtaler forhandles frem. Det er viktig å hjelpe barn og unge å utvikle et begrepsapparat om spillopplevelsen, samt å tolke og analysere denne. Et nytt prosjekt som Bergen Offentlige Bibliotek arbeider med i 2019, "Klikk og les", forsøker å utforske behovet for innholdsformidling trass i begrensningene. Målet med prosjektet er å formidle digital skjønnlitteratur, billedbøker, spill, apper og fagressurser til barn opp til 13 år. Om biblioteket ikke kan låne ut alt av materialet, vil vi likevel prøve å vise frem og formidle apper, spill og andre ressurser som det er verd å merke seg. Prosjektet er todelt. En del vil ha hovedfokus på å formidle e-bøker, spill og apper fra innkjøpsordningen til skoleklasser, lærere, barn og foreldre i biblioteket. Så langt det lar seg gjøre vil vi gjøre historier, læringsmidler og spill tilgjengelig digitalt, og i samarbeid med andre aktører i Norge og Norden lete etter det gode innholdet. Vi vil fortsette å utforske og utvikle biblioteket som en sosial arena for spill for aldersgruppen. Kanskje kan vi klare å gi barn og foreldre en felles møteplass for spilling? Kanskje kan vi være med på å gi barn et språk om spill?

KANSKJE KAN VI VÆRE MED PÅ Å GI BARN ET SPRÅK OM SPILL?

Den andre delen av prosjektet forsøker å legge

til rette for læring gjennom å utforske digitale fagsressurser for barn. Spill, nettsider og fysiske læringsopplegg skal presenteres, formidles og tas i bruk, både i klassebesøk og til bruk og utlån i barneavdelingen til barn og foreldre. Her er det faginnholdet som vil stå i fokus. Eksempler på utstyr er Osmo, Lego Boost, Lego Mindstorms, Arduino, Micro:bit, Makey Makey, Raspberry Pi, og Kano computer osv. som gjør at man enkelt kan legge til rette for en økt med bygging og utforsking rundt et fagområde.

Det er en stor utfordring å formidle innholdet av det som finnes av gode digitale ressurser til barn, i tillegg til den teknologiske kunnskapen. Vi må klare å formidle innhold, interessante spill og den digitale litterære opplevelsen, og ikke bare mediet – teknologien. Det handler om å gi barneavdelingen innhold som også forholder seg til de plattformene som barna oppholder seg på. I tillegg er det viktig å få dette til å

«For å lykkes som gode formidlere i et moderne bibliotek kan vi ikke nøye oss med å dra barna mot bøkene.»

fungere på samme sted og sammen med den tradisjonelle fysiske boka.

Et bibliotekprosjekt som arbeider med foreningen av disse to verdenene er den digitale lesekampanjen Sommerles. Sommerles ble startet av fylkesbiblioteket i Vestfold og har utviklet seg til et landsdekkende lesestimulerings tiltak som ved gamification på en digital plattform stimulerer til lesning av fysisk bok, lytting til lydbok eller lesning av e-bok. Barna registrerer lesingen sin på nett. De blir belønnet for innsatsen med digitale trofeer og ulike digitale aktiviteter på sin egen profil på nettsiden, og kan komme inn på biblioteket for å hente fysiske premier etter hvert som de leser. Med Sommerles har bibliotekene klart å stimulere til lesing ved hjelp av digitale verktøy.

Med dette er vi tilbake ved utgangspunktet – i spenningsfeltet mellom det tradisjonelle biblioteket der boksamlingen er i sentrum, og det moderne biblioteket som forholder seg til en helt annen informasjon- og teknologivirkelighet, og som har brukeren i sentrum.

Den tradisjonelle boka har det gode innholdet, men sliter med å nå barna

Dette spenningsfeltet kan være et minefelt, en konkurranse, og en mulighet. Spesielt i barneavdelingen er utfordringen tydelig. Et av høstens arrangementer, et forfattermøte med Maja Lunde, kan stå som illustrasjon. I barneavdelingen der skolebarna tok av seg sekker og jakker før de skulle treffe forfatteren, er det utstilt masse flotte bøker. I hjørnet i rommet er det to ipader og skjerm på veggen. Det var dette ungene flokket seg rundt, ikke bøkene. Men da ungene først kom opp i rommet der Maja Lunde møtte dem med sin fortelling, var fokuset fullt ut på historien og møtet med forfatteren. Det er nemlig ikke fortellingene, innholdet i bøkene, som er uinteressante. Det er imidlertid et paradoks at den tradisjonelle boka har det gode innholdet, men sliter med å nå barna, mens skjermene som i stor grad sliter med mangel av det gode innholdet, har de fysiske plattformene som interesserer.

Det er en spagatposisjon bibliotekene befinner seg i, dette spenningsfeltet mellom ulike medier, og den gjelder også kompetanse. Spagaten ble godt illustrert da vi på BOB i fjorsøkte etter en bibliotekar/formidler med stor kompetanse på aktuell barne- og ungdomslitteratur som også var fullt oppdatert på, og levende opptatt av, spill og digitale medier. Ingen av søkerne var kvalifisert, og stillingen måtte deles opp.

Det er i dette spenningsfeltet mellom den tradisjonelle boka og den nye medievirkeligheten bibliotekene skal fylle sin rolle for barn og unge. Samtidig som vi ønsker å bidra til at barna får gode leseopplevelser, skal vi hjelpe dem til gode digitale opplevelser. Og vi må ha kunnskap til å formidle dem begge. Spill, e-bøker og digitale lydbøker må bli tilgjengelig i biblioteket skal vi kunne gi et fullverdig relevant tilbud, og ikke miste en hel generasjon brukere.

For å lykkes som gode formidlere i et moderne bibliotek kan vi ikke nøye oss med å dra barna mot bøkene, eller la dem bare styre på for seg selv. Vi må forsøke å møte dem litt på veien, være til stede på arenaen og gi fullverdige tilbud og veilede dem. Til det trenger vi kompetanse og mulighet til å tilby og aktivt formidle de ulike mediene gjennom gode utlånsordninger. Først da kan vi oppfylle målet om å skape lesere som får gode litterære opplevelser og møter godt innhold på de plattformene barn og unge opplever er relevante. ▽

GODE RÅD OM DIALOGISK FORMIDLING:

Slik kan du skape en god høytlesningsstund

Hvordan levendegjøre en tekst? Og hvordan inkludere flere språk i høytlesingen? Her er rådene til Veronica Salinas, som har reist over hele landet og lest høyt for barn, ungdom og voksne siden 2005.

tekst

Veronica Salinas,
forfatter og rådgiver
i Lesersøker bok

Jeg bruker interaktiv lesing eller dialogisk lesing i min formidling. Jeg jobber ut fra en tydelig struktur. Den har tre punkter: Hvordan begynner jeg? Hvordan formidler jeg boka? Hvordan avslutter jeg? Hvis jeg slurver med ett av punktene, risikerer jeg at det ikke blir så bra som jeg vil. En god bok har et godt samspill mellom bilde og tekst, og det er gjerne plass til det lekne, til meg som leser og til de som hører på.

HVORDAN BYGGER MAN OPP EN GOD HØYTTLESINGSSTUND?

Man kan begynne med å etablere hva boka handler om. Da bruker jeg bildene som utgangspunkt og får barna til å tenke på hva som skjer når jeg åpner boka eller blar til neste side. Når jeg formidler *Reisen*, spør jeg først: Hva tenker dere når jeg sier «Reisen»? Barna pleier å si: «Reise til mormor!» «Reise på ferie!» «Jeg skal til Pakistan i sommer!» Jeg spør også: «Kan dere si «Reise» på andre språk?» Jeg kan se hvordan ansiktene lyser opp. Jeg kan høre «viajar», «viagare», «resan», osv. Jeg leser høyt. Hvert oppslag. Jeg stopper. Jeg kommenterer bildene. Jeg kan plutselig spørre: «Hvor mange steiner er det i dette bildet? Kan vi telle? Kan vi telle på urdu nå? På arabisk?»

Alle barna blir inkludert i lesingen. Jeg kan også si: «Anda møter et nytt dyr, tror dere det går bra?» Og selv om jeg vet at det ikke gjør det, så har jeg forberedt dem og kan bruke reaksjonene deres som utgangspunkt for en samtale. Barn er åpne for sterke følelser og har ikke problemer med at det går dårlig, det er de voksne som redder for det. I en god lesestund får barna rom til å uttrykke følelsene sine og snakke om dem.

HVORDAN LEVENDEGJØR MAN SELVE TEKSTEN?

Jeg pleier å la meg rive med, for en god bildebok snakker like godt til en 4-åring som en 42-åring. Code historier handler om noe menneskelig og treffer bredt. Regelen er at hvis du koser deg med boka så gjør barna også det.

Man bør også la barna få en følelse av selve boka. Boka kan enkelt skape begeistring hvis vi åpner for det. Det fysiske elementet ved lesestunden er viktig, en bok kan tas på. Man glemmer kanskje hvor magisk man selv syntes en bok var da man var mindre.

HVORDAN INKLUDERER MAN HELE PUBLIKUMMET?

Konsentrasjonen varierer fra dag til dag og fra gruppe til gruppe. Hva skal vi gjøre med barn som sliter med å følge med? Å inkludere, følge opp og se alle er viktig. Jeg prøver å få blikkontakt med dem så tidlig så mulig og å inkludere dem ekstra godt. Barn i kollektive opplevelser blir gjerne roligere, særlig hvis man veileder dem på riktig måte. En gang skulle jeg lese bildeboka «Skyggen» foran 300 barn på Rommen scenen. Jeg ble så nervøs, så usikker på hvordan jeg skulle klare å lese en bildebok for 300 samtidig. Jeg valgte å begynne med et spørsmål: «Har

dere lyst til å lese denne boka sammen med meg?» Alle ropte: «Jaaaa!» «Har dere noen gang vært i en sal og leste sammen med 300 andre barn?» Alle ropte: «Neeeee!» og da kunne vi lett bli enige om hvilke regler som skulle gjelde for at det skulle bli hyggelig for alle. Ved å bestemme regler i fellesskap blir det også enklere å opprettholde dem.

REDSSEL ER IKKE FARLIG

Livet som forfatter og formidler har gjort meg rik på erfaringer og jeg deler gjerne det jeg har lært underveis. En god bok har et godt samspill mellom bilde og tekst, og det er gjerne plass til det lekne, til meg som leser og til de som hører på. Man må være redd og uredd samtidig. Redsel er ikke farlig, men man må anerkjenne følelsen. Kanskje skjeller stemmen litt først, men så kommer man inn i det og barna lytter til deg, da får man fokus og man kan kjenne at redselen slipper.

Da jeg leste *Skyggen* på Rommen, minnet jeg meg selv på at det kun er en selv som skal definere hva som er perfekt og ikke-perfekt. Det er heller ikke så farlig å mislykkes. Hvis man skulle ende opp der, lærer man noe av det også. Barna setter stor pris på at du leser høyt for dem og at du er ikke så kresen. Det er viktig å huske på. ▼

Veronica Salinas utga bildeboka «Reisen» i 2012. Siden har hun formidlet denne i en lang rekke sammenhenger.

Foto: Svein Størksen

Oppdater medlemsinformasjonen din i vinter!

For at Bibliotekarforbundet skal kunne gjøre en god jobb for deg, er det viktig at du til enhver tid sender oss oppdatert informasjon om deg selv. Melde fra om navne- og adresseforandring og/eller endrede ansettelsesforhold og -betingelser så raskt som mulig.

I BFs medlemsportal kan du se informasjonen vi har om deg nå, og foreta endringer hvis det er behov for det. Logg deg inn selv – ditt brukernavn er epostadressen du har registrert hos BF. Hvis du ikke har brukt portalen før eller har glemt passordet ditt, kan du be om å få tilsendt passord fra medlemsinfo@bibforb.no

Stipend til det 77. norske bibliotekmøtet i Haugesund 18. – 20. mars 2020

Bibliotekmøtet er en viktig arena for bibliotekfeltet. Ikke bare blir du faglig oppdatert, men du får også mange muligheter til å diskutere bibliotekutvikling og utvikle ditt faglige nettverk. Mange ønsker å delta på bibliotekmøtet, men ikke alle får dekket kostnadene ved deltakelse. Vi ønsker å bidra til at flere av BFs medlemmer kan delta og lyser ut 4 stipender til bibliotekmøtet. Vi dekker:

- konferanseavgift med «early bird»-påmelding for hele konferansen (frist 2. januar)
- to overnattinger
- festmiddag
- reisekostnader for inntil kr 3000

Søknad med kort begrunnelse sendes BF innen 15. desember 2019. Du må også oppgi om du har deltatt på tidligere bibliotekmøter eller ikke. Førstegangsdeltakere på bibliotekmøtet vil bli prioritert.

Velkommen som søker!

BIBLIOTEKARFORBUNDETS FORSIKRINGSKONTOR - BF FORSIKRING:

Vi gir deg gode råd – helt gratis!

Omleggingen av forsikringstilbudet til BFs medlemmer for to år siden har ført til flere kollektive medlemsforsikringer med gode vilkår og lave priser. Her ser du hva du kan få ut av tilbudet!

tekst
Sindre Rønningen
Torsnes

For 2 år siden kunne du lese i Bibliotekaren at Bibliotekarforbundet hadde fått sitt eget forsikringskontor – BF Forsikring. Hensikten var at medlemmene fortsatt skulle få gode forsikringer til konkurransedyktige priser, etter bytte av hovedorganisasjon fra YS til Unio. Omleggingen av forsikringstilbudet har ført til at det har blitt lansert flere kollektive medlemsforsikringer - forsikringer med gode forsikringsvilkår og faste lave priser. Mange medlemmer har benyttet seg av det nye og utvidede forsikringstilbudet. Har du tatt deg tid til å se på dette medlemstilbudet? I dag tilbys følgende medlemsforsikringer:

- Livsforsikring
- Uføreforsikring
- Kritisk sykdomsforsikring
- Behandlingsforsikring
- Familieulykkesforsikring
- Barneforsikring
- Innboforsikring
- Reiseforsikring
- Obligatorisk grunnforsikring

USIKKER PÅ DITT FORSIKRINGS- BEHOV?

Kontakt vårt forsikringskontor for hjelp og gode råd. Kjenner du til hvilke forsikringer du har via arbeidsgiver og privat, kan vi som er rådgivere på forsikringskontoret se

om du har hull eller overdekninger i ditt forsikringsbehov.

RÅDGIVERE

Bibliotekarforbundets forsikringskontor administrerer medlemsforsikringene til BFs medlemmer og er en integrert del av forbundets medlemsservice. BF Forsikring er uavhengig av alle forsikringsselskaper, og kontoret gir råd til medlemmer om alle slags medlemsforsikringer. Vi gir deg den informasjonen og de forklaringene du behøver for å finne ut av hvilke forsikringer du bør ha.

SPAR PENGER

Medlemsforsikringene er som regel vesentlig rimeligere enn private avtaler du inngår. Dette skyldes at forsikringskontoret kjenner forsikringsmarkedet, og at vi i tillegg forhandler frem pris og vilkår på vegne av en stor gruppe medlemmer. Mange medlemmer som har byttet til Bibliotekarforbundets medlemsforsikringer har spart mye penger. Spesielt de som har byttet gjeldsforsikringen i banken med våre livs- og uføreforsikringer. Vår pris **per år** har for noen medlemmer vært lik den prisen banken har trukket **per måned** for tilsvarende forsikring. Har du ikke undersøkt tidligere, bør du vurdere å gjøre dette. Det kan nemlig være store summer å spare.

HJELP VED TVIST

Dersom du skulle bli uenig med forsikringsselskapet om oppgjør etter en skade, kan vårt eget forsikringskontor bistå deg med kvalifisert rådgivning.

Bistand gir riktignok ingen garanti for at du vinner fram, men det gir deg en sikkerhet for at saken din blir behandlet korrekt i henhold til forsikringsvilkårene.

FORSIKRINGSSELSKAPER

Bibliotekarforbundet benytter seg av store og solide forsikringsleverandører: Tryg og Storebrand.

FORBEDRINGER

Vi jobber kontinuerlig med produktforbedringer slik at forsikringene til enhver tid er blant markedets beste. Innspill fra deg som medlem om justeringer av dagens ordninger, eventuelt helt nye tilbud, vil være viktige bidrag til en løpende utvikling av medlemsforsikringene. Og husk: Jo flere som er med på Bibliotekarforbundets forsikringer, jo sterkere står vi når pris og vilkår skal forhandles med forsikringsselskapene.

GÅ PÅ NETT

Hjemmesidene om forsikring er informative og gode, og er under stadig utvikling. Du har også din egen forsikringsside hvor du kan undersøke hva du har. Når du er innlogget kan du selv kjøpe forsikring direkte på nett: <https://bibforb.no/forsikring>

Forsikringskontoret

23 11 33 17

post@forsikring.bibforb.no

Bibliotekarforbundet

Sekretariatet

Forbundsleder: Jannicke Røgler
Kontorleder: Petter Bruce
Rådgiver: Hege Bergravf Johnsen
Rådgiver: Bente Ørberg
Kommunikasjonsrådgiver: Embret Rognerød
Spesialrådgiver: Erling Bergan

Postadresse: Bibliotekarforbundet
Postboks 431 Sentrum,
0103 Oslo
Besøksadresse: Øvre Vollgt 11, Oslo

Telefon: 48 02 09 00
E-post: bf@bibforb.no
Nettside: www.bibforb.no
Facebook: /Bibliotekarene
Twitter: @Bibliotekarene

Forbundsstyret

Leder

Jannicke Røgler
Mobil: 99 01 42 88
E-post: jannicke.rogler@bibforb.no

Nestleder

Veronicha Angell Bergli, Finnmark fylkesbibliotek
Mobil: 97 61 68 88
Epost: veronicha.angell.bergli@ffk.no

Styremedlemmer

Anne Husøy, Fræna folkebibliotek
Kathrin Luneborg Kvilstad, Jåttå videregående skole
Glenn Karlsen Bjerkenes, Universitetsbibl. i Oslo
Miriam Bakke, Folkehelseinstituttet
Aleksander Kristung, Asker bibliotek

Varamedlemmer

Linda Rasten, Vestby bibliotek
Sigrid Nesland, Åmli bibliotek
Kjersti Gulli Lunde, Sandefjord bibliotek
Sophie Essmat, Høgskolen i Oslo og Akershus
Elisabeth Reinertsen,
Student v/Høgskolen i Oslo og Akershus

Fylkeslag

Finnmark

Øystein A. Dahl
Finnmark fylkeskommune
Telefon: 47 41 72 70
E-post: finnmark@bibforb.no

Troms

Marit Andersen Somby
Fylkesbiblioteket i Troms
Telefon: 47 30 40 49
Epost: troms@bibforb.no

Nordland

Grete Cløsen Josefsen
Rana bibliotek
Telefon: 95 06 65 26
E-post: nordland@bibforb.no

Trøndelag

Morten Olsen Haugen
Fylkesbiblioteket i Nord-Trøndelag
Telefon: 41 51 76 33
Epost: trondelag@bibforb.no

Møre og Romsdal

Claus Christian Hansen
Sunndal folkebibliotek
Telefon: 94 19 49 63
E-post: moreogromsdal@bibforb.no

Sogn og Fjordane

Torill Berge
Gloppen folkebibliotek
Telefon: 48 24 99 26
Epost: sognogfjordane@bibforb.no

Hordaland

Trude Vaksdal
Arna vidaregåande skule
Telefon: 45 20 69 86
E-post: hordaland@bibforb.no

Rogaland

Grete Mortensen
Universitetsbiblioteket i Stavanger
Telefon: 90 08 40 48
Epost: rogaland@bibforb.no

Agder

Kasper Vejen
Statped Kristiansand
Telefon: 41 93 16 04
E-post: agder@bibforb.no

Telemark

Mari Honningdal
Porsgrunn bibliotek
Telefon: 35 54 71 72
E-post: telemark@bibforb.no

Vestfold

Susanne Birgitte Bolstad
Larvik bibliotek
Telefon: 95 12 28 66
E-post: vestfold@bibforb.no

Buskerud

Anne Marie Bekk
Drammen bibliotek
Telefon: 90 53 20 19
E-post: buskerud@bibforb.no

Hedmark og Oppland

Vegard Gundersen
Lillehammer bibliotek
Telefon: 97 75 02 68
Epost: hedmarkogoppland@bibforb.no

Østfold

Camilla Paulsen
Fredrikstad bibliotek
Telefon: 41 61 92 74
E-post: ostfold@bibforb.no

Akershus

Helena Huse
Skedsmo videregående skole
Telefon: 99 52 39 93
E-post: akershus@bibforb.no

Oslo

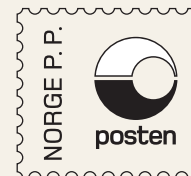
Snorre Håkonsen
Deichman - Pasientbiblioteket Rikshospitalet
Telefon: 97 16 62 87
E-post: oslo@bibforb.no

Innmelding og endring av medlemsopplysninger : www.bibforb.no

Du melder deg inn i Bibliotekarforbundet på våre nettsider www.bibforb.no. Ferdig utdannede bibliotekarer må sende dokumentasjon på bibliotekar-utdanning som vedlegg.

Trenger du hjelp? Ta kontakt med Petter Bruce i BF's sekretariat:
tlf 48 02 09 00 eller bf@bibforb.no.

Returadresse:
Bibliotekarforbundet
Postboks 431 Sentrum
0103 Oslo

KURSOVERSIKT VÅREN 2020

Meld deg på vårens kurs!

Vil du lære mer om lønn og tariff – og møte andre BF-tillitsvalgte og medlemmer?
Våren 2020 arrangerer BF to gratis kurs og en samling.
Påmeldingen åpner i desember.

12.-13. mars: Grunnkurs for tillitsvalgte og andre medlemmer

Kurset gir en grunnleggende innføring i forhandlingssystemet og lønssystemet i offentlig sektor.

Bli bedre kjent med BFs organisasjon og diskutere viktige spørsmål om organiseringen av BF!

Sted: Thon Hotel Arena, Lillestrøm

23.-24. mars: Kurs i lokale forhandlinger

Kurset gir en grunnleggende innføring i forhandlingsystemet og lønssystemet i offentlig sektor.

Sted: Thon Hotel Linne, Oslo.

11.-12. mai: Fylkessamling

Bli bedre kjent med BFs organisasjon og delta i diskusjonen om viktige spørsmål rundt organiseringen av BF!

Sted: Thon Hotel Vettre, Asker.

**Meld deg på
på bibforb.no!**

